

Värmlands Anor

2006:2

Juni 2006

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 23

ISSN 1400-1047

Skifteskarta över Hajom i Järnskögs socken. Hemmanet är första gången omnämnt i jordeboken från 1540.

Laga skifte genomfördes 1899-1901. Vid folkräkningen 1890 hade byn 54 innevånare. Kartan ger bl.a. besked om gårdarnas och vattenkällornas exakta placering, markernas utsträckning och beskaffenhets samt var vägarna gick. I handlingarna som tillhör kartorna är åkermarken och skogarna uppdelade i ca 1.000 enheter vardera med detaljbeskrivningar av var och en.

Kartan har vi fått låna av Rickard Loberg. Den kommer att ingå i den beskrivning över "Hemmanet Hajom" och dess utveckling under nära 500 år som för närvarande är under utarbetande av Hans Nilsson i Söpple.

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsvetenskap i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress

c/o Sander, Norra Berghaget,
667 32 Forshaga
E-post: lgsander@algonet.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 140 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (2006) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge betalar 130 norska kronor + porto 60 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Arkiv

Arkivcentrum Värmland,
Box 475, 651 11 Karlstad.
Telefon 054 - 61 77 00.

Besöksadress:

Arkivcentrum Värmland,
Hööksgatan 2, Karlstad

www.genealogi.se/varmland

Styrelsen

Ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel. 054-872754 Mobil 070-6348187

Vice ordförande K-G Lindgren,
Linnévägen 11, 661 43 Säffle.
Tel. 0533-14124, mobil 070-5228549

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhagsg. 25,
661 40 Säffle. Tel. 0533-10559

Kassör Liv Hagberg, Garvaregatan 4,
652 20 Karlstad. Tel. 0730-401673

Ledamot Arne Berg, Kila, Vässby 2,
661 94 Säffle. Tel. 0533-63088

Ledamot Peter Borg, Ringvägen 1,
660 60 Molkom. Tel. 0553-41537

Ledamot Jens-Åke Nilsson, Gulsörreg. 12,
653 45 Karlstad. Tel. 054-564783

Ledamot Hans Olsson, Virvelgatan 77,
667 32 Forshaga. Tel. 054-872993.

Ledamot Margareta Modén, Resedag. 12,
653 45 Karlstad, Tel. 054-560758

Ledamot Rånald Engelbrekt,
Spångbergsvägen 88,
682 32 Filipstad. Tel. 0590-10181.

Valberedningen

Bernhard Granholm (sk), Ljunggatan 39C,
664 32 Grums. Tel. 0555-61153
Bengt Nordstrand, Herrgårdsg. 12,
652 24 KARLSTAD, Tel 054-189961
Ingrid Johansson, Gansbyn, Sätra,
671 95 Klässbol. Tel. 0570-461070

Materialförvaltare

Jens-Åke Nilsson, Karlstad

INNEHÅLL

- 3 Kvinnoöden och kvinnors villkor under 1700- och 1800-talen
- 6 Från Gunnarskog till Vireda
- 11 Sommarens program
- 12 Ett besök i Järnskog
- 14 Gamla källor med ny teknik
- 15 Jag är den nye redaktören
- 15 Örnbergs-priset gick till Värmland!
- 16 Årsmötet på Släktforskningens dag
- 18 Bland dem som ingen minns
- 19 Ordföranden har ordet
- 20 Ur andra medlemsblad
- 21 Antavla nr 123
- 22 Gränsträffen i Ørje
- 22 Namn åt de döda
- 23 Antavla nr 124
- 24 Anor sökes
- 25 Släktforskardagarna i Nacka Strand
- 26 Föreningens utgivning av böcker och register

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

Upplaga 1400 ex, 4 ggr/år

Manusstopp för 2006:3 är 2 augusti 2006.

Ansvarig utgivare

Lars-Gunnar Sander, Forshaga

Redaktör

Åke Hörnvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@telia.com

Layout

Anette Carlsson, Karlstad

Tryck

Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Kvinnoöden och kvinnors villkor under 1700- och 1800-talen

av Karin Edvall

Till föreningens årsmöte hade vi bjudit in författaren och arkivarien Karin Edvall från Göteborg. Hennes föreläsning blev livligt uppskattad och tack vare hennes tillmötesgående kan vi nu delge hennes text till samtliga medlemmar.

Boken "De bortglömdas skuggor" är en dokumentär skildring av tolv kvinnors liv, baserad på autentiskt arkivmaterial. Kvinnorna, som existerat i verkligheten, levde i olika delar av Sverige under 1700- och 1800-talen och gick vitt skilda öden till mötes. Här möter läsaren bland andra lärarinnan Albertina som arbetade på en fattigfriskola i Göteborg, soldathustrun Anna som skilde sig på 1820-talet och sömmerskan Hulda Fredrika som vårdades för melankoli på hospitalet utanför Göteborg under nästan hela 1880-talet.

Kvinnorna är i första hand individer, men representerar också olika delar av kvinnans historia, även om det är i ett mikroperspektiv.

Lovisa Henriksdotter

Lovisa Henriksdotter föddes i Borås under sommaren 1840. Hennes far var skri-ven som före detta arbetskarl, och förmodligen inte helt arbetsför. Familjen var mycket fattig och flyttade runt mellan olika adresser i Borås.

Tre år senare avled fadern, och familjen splittrades. Modern hamnade på ett torp i utkanten av Borås, och de tre barnen placerades i olika fosterhem. Lovisa, som var yngst, hamnade i Hulta strax öster om stadens gränser.

Det finns inga uppgifter om Lovisas tid i Hulta, utan nästa spår är från 1856, samma sommar som hon skulle fylla 16 år. Då konfirmerades Lovisa i Hulta med goda betyg, och tre veckor senare tog hon ut flyttbetyg till Kristine församling i Göteborg.

Göteborg var en stad i växande. Mitten och senare delen av 1800-talet präglades av urbanisering och en ökad rörlig-

het på arbetsmarknaden. Göteborg utvecklades till Sveriges främsta handelsstad och befolkningen fördubblades på 20 år. De flesta lyckades skapa sig en hygg-
lig tillvaro, men inte alla. Vissa grupper var mer utsatta än andra.

Unga flickor som kommit ensamma till staden från landet, precis som Lovisa, utgjorde en riskgrupp. Livet tedde sig annorlunda i staden än det gjorde hemma på landet, normerna och levnadssätten var främmande, och de upplevde utanförskap och förvirring.

1859-1860 arbetade Lovisa Henriksdotter som piga hos en tysk korkskärarhustru i centrala Göteborg, enligt en mantalslängd. När matmodern avled 1860 försvinner hon ur handlingarna.

Nästa gång återfinns Lovisa i polisens upprogsbok. I maj 1863 är "Qvinnspersonen Lovisa Henriksdotter bosatt på Skräddaregatan 7" ombedd att inställa sig till förhör för att försvara sitt liderliga levnadssätt.

Det är möjligt att Lovisa inte sökte något nytt arbete efter platsen hos hustru Meijer. Pigarbete hade låg status, gav låg lön och var slitsamt, och förmodligen var det någon gång mellan 1860-1863 som hon började prostituera sig.

Inställningen till prostitution var tolerant under medeltiden. Det var inte ovanligt att staden ägde bordellen, och i vissa delar av Europa tilläts prostituerade att bilda skrän. När syfilis kom till Europa, och när sambandet med könsumgänge kunde fastställas på 1500-talet, skedde en snabb attitydförändring. Sjukdom blev Guds straff för skörlevnad, och tyngsta skuldbördan för smittspridningen lades på de prostituerade kvinnorna.

Myndigheterna försökte begränsa smittan genom att stänga bordeller och undersöka vissa riskgrupper preventivt, bl a hemvändande sjöman och gästgiveripersonal. I mitten 1800-talet infördes reglementeringen i vissa svenska städer, bland annat Göteborg 1849, i samma

Karin Edvall under hennes föredrag på Släktforskningens dag i Karlstad.
Foto: Gunnar Jonsson

Sillgatan i Göteborg 1880-tal.

syfte. Polisen fick i uppdrag att hålla de gatuprostituerade kvinnorna under bevakning. Kvinnorna ålades att läkarundersöka sig på Besiktningsbyrån några gånger i veckan, och smittförande togs till kurhuset för behandling. Läkarundersökningarna skedde inför öppna dörrar, och syfilis behandlades med kvicksilver, plåster eller salva, som hade god effekt i början av sjukdomen, men inte i senare stadier.

Den samtida sexualmoralen hänvisade all sexuell aktivitet till äktenskapet, med ett undantag. Ogifta män måste få utlopp för sin sexualdrift, hävdade en enig läkarkår, annars riskerade de allvarliga hälsoproblem.

1865 skärptes reglementet, och den så kallade A listan (allmänna listan) infördes. De inskrivna kvinnorna, som bevisligen försörjde sig på gatuprostitution, var tvungna att läkarundersöka sig 2-4 gånger i veckan. De fick inte vistas ensamma ut-

omhus mellan klockan 23-03, stryka fram och tillbaka på samma plats eller utmärka sig genom klädsel eller annat.

Kvinnor som bröt mot reglerna kunde dömas till några riksdaler i böter, eller några dagars fängelse på vatten och bröd, och som sista åtgärd hade polisen möjlighet att utdöma fyra månaders allmänt arbete.

Livet, för de inskrivna, förvandlades till en rundgång mellan gatan, läkarundersökningarna, kurhuset, gatan, polisen och fängelset.

Lovisa förhördes av poliskammaren i maj 1863, och några dagar senare skrevs hon in i A listan som Offentliga kvinnan nr 51.

Mellan 1865-1867 skrevs 188 kvinnor in i A listan. De var mellan 17 och 40 år gamla, och orsakerna till prostitutionen angavs som lättja och lidelse. Sällan eller aldrig nämndes nöd eller arbetslöshet, men ju tidigare kvinnan kommit ut ensam i livet desto större var risken för att hon skulle slås ut. Många av de inskrivna hade, precis som Lovisa, varit utplacerade som fosterbarn sedan småbarnsåren.

Efter fyra månader, i september 1863, dömdes Lovisa till åtta dagars fängelse på vatten och bröd för att ha uteblivit från oacceptabelt många läkarundersökningar, så kallade besiktningar, enligt poliskammaren. Själv hävdade Lovisa att hon saknat skor vid några tillfällen, att hon varit sjuk, men allt förfall kunde hon inte styrka. Det var inte ovanligt att inskrivna kvinnor protesterade mot reglerna på det

sättet, genom att helt enkelt utebli från läkarundersökningarna.

Sommaren 1866 skulle Lovisa fylla 26 år. Under våren greps hon berusad utanför artilleriregementet, och påträffades utestrykande under de förbjudna timmarna, mellan 23-03, vid flera tillfällen. Polisen tog in och varnade henne. Om hon inte skaffade sig laga försvar, eller stadig arbete, inom en månad riskerade hon att dömas till fyra månaders allmänt arbete, den strängaste påföljden för kvinnorna i A listan.

Innan tidsfristen löpt ut lämnade Lovisa Göteborg. Hon dök inte upp på det planerade förhöret hos poliskammaren den 19 juli. I A listan står det kort och gott: Bortrest.

Två månader senare arresterades Lovisa för utestrykande i Alingsås, och fördes tillbaka till Göteborg iförd hand- och fotfängslen. Hon sattes in i fängelset, eftersom hon var medellös och bostadslös, och uppmanades att söka arbete brevlades.

Under sensommaren hade en koleraepidemi brutit ut i Göteborg, och bara någon dag efter domen, fyra månaders allmänt arbete när hon inte erhållit arbete, insjuknade Lovisa i fängelset. Hon behandlades sedvanligt med kamfer, garvsyra och senap, men utan framgång. Lovisa avled och ströks ur A-listan. Åter påträffad. Död, står det antecknat.

Det var svårt att bli befriad från besiktningen. Av de 188 kvinnor som skrevs in mellan 1865-1867 befriades ca 20 under samma period. Giftermål gav befrielse, liksom stadig arbete och kronisk sjukdom.

Erbjudande

Karin Edvall har givit ut två böcker med bas i hennes arkivforskningar:

De bortglömdas skuggor

"Författaren för läsaren långt in i arkivens gömmor. Hon berättar om tolv kvinnor i den svenska historien, som gått vitt skilda öden till mötes. Kvinnor som tysta pockar på att få göra sina röster hörda."

Med den ondes hjälp

"Utspelar sig i 1860-talets Göteborg och bygger på en av svensk kriminalhistorias märkligaste händelser. Karin Edvall tecknar omsorgsfullt porträttet av en gåtfull och delvis skrämmande kvinna."

För föreningens medlemmar har vi förhandlat fram ett specialpris:
En bok för 150 kr eller två för 200 kr, allt inkl. porto.

1918 togs reglementeringen bort i Sverige, längst fanns reglerna kvar i Stockholm och Göteborg.

Förlossningsvården

Elisabet Nilsdotter var bondhustru i byn Sörmjöle, strax söder om Umeå, under senare delen av 1700-talet. Under samma period härjades södra Västerbotten av fattigdom, missväxt och återkommande ryska krigsangrepp. Elisabet gifte sig 17 år gammal, och under de närmaste 24 åren, mellan 18 till 42 års ålder, födde hon 17 barn. Ungefär hälften överlevde barn- domen, vilket ansågs normalt när barn- dödligheten var mycket hög. Elisabet dog efter sin sista förlossning och hennes make gifte om sig ytterligare två gånger. Han blev sammanlagt far till 26 barn.

Att så många kvinnor avled i samband med havandeskap och förlossning betraktades som ett problem, och från 1600-talet fanns krav på att barnmorskor borde måste vara utbildade. En av de som utbildades på barnmorskeläroanstalten i Stockholm i mitten av 1800-talet var bonddottern **Greta Stina Hedén** från Örträsk i Lappland.

Örträsk ligger några mil från Lycksele. I mitten av 1800-talet var befolkningen glest utspridd i den ödsliga lappmarken. Vägarna dåliga, liksom kommunikationerna undermåliga, och bygden levde tämligen isolerat.

På 1850-talet var det lag på att alla församlingar måste ha tillgång till en utbildad barnmorska. Det hade man inte i Örträsk, och på sockenstämman 1858 efterlyste man därför en frivillig kandidat, en kvinna som kunde tänka sig att resa till Stockholm och utbilda sig för församlingens räkning. Greta Stina anmälde sig, och eftersom hon på alla sätt hade goda vitsord antogs hon.

Men kapellförsamlingen saknade medel att finansiera utbildningen, och ett år senare översände landshövding Gustav Munthe en ansökan till Sundhetskollégium om frielevsplats för Greta Stina.

Förlossningsvården i Sverige var, till och med slutet av 1600-talet, en strikt kvinnlig angelägenhet som låg helt utanför den medicinska disciplinen. De som bistod förlossningarna var helt utbildade, gifta hustrur, som kallades **Mor Nödvändig, Jordegumma och Hjälp-hustru**. Jordegummorna såg inte som sin främsta uppgift att ingripa i naturens förlopp, utan

Nr	Namn och bostad ¹⁾	Om barnaföderskan				Om fostrets läge					Om förlossningens	
		Ålder	Gif	Ögift	Huru många gånger fört födsel	Kroppsöfning	Andningsöfning	Sömnöfning	För eller inbygnad	Öfning	När föddes barnet?	När afled barnet?
1	Johanna Mikaela dotter i Örträsk	32	+		4	+					1/4	3. 9. 1859
2	Wilhelmina Augustina i Örträsk	25	1		1	1					3/4	1. 10. 1859
3	Maria Sofia Strandberg i Örträsk	25	1		3	1					1/2	1. 10. 1859
4	Therese Nilsson i Örträsk	20	1		2	1					3/4	1. 10. 1859

En sida ur Greta Stina Hedéns dagbok.

vaktade hedning, höll onda makter borta från barnsängarna med skrock och besvärjelser.

Läkaren Johan von Hoorn hade studerat anatomi och förlossningskonst ute i Europa, och när han kom till Sverige upprördes han över okunskapen och vidskepelsen som bredde ut sig bland hjälp-hustrurna. Han rasade över förödelser, men blev också fast besluten att genomföra förbättringar. I slutet av 1600-talet startade han en barnmorskeutbildning i Stockholm, och gav även ut den första läroboken i förlossningskonst på svenska, "Den svenska välöfvade jordegumman."

1711 beslutades att barnmorskorna i Stockholms stad måste vara utbildade, och från 1777 började bestämmelsen att gälla för hela landet. Barnmorska måste, för att få praktisera sitt yrke, vara utbildad och examinerad vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm. Utbildningstiden var tre månader, men genom att inhämta förkunskaper hos provinsialläkaren på hemorten kunde utbildningstiden förkortas till några veckor. Avsikten var att utrota hjälp-hustrurna, som alltjämt hade en stark ställning i landet.

Bestämmelserna medförde givetvis protester. Bondeståndet hävdade, året efter, att det var både dyrt och orealistiskt att skicka någon på utbildning. Varför inte låta de som redan hade hand om förlossningarna fortsätta med det? Djurhonor ute i naturen klarade sig utmärkt själva, så varför inte kvinnorna?

För Greta Stinas del skulle undervisningen på barnmorskeläroanstalten börja den 1 oktober 1859, så innan dess måste hon resa de 80 milen söderut till Stockholm.

Barnmorskeläroanstalten var inrymd i allmänna BB:s lokaler på Kungsholmen, och frieleverna bodde inom BB under hela utbildningstiden.

Utbildningen hade utökats till nio månader inklusive praktik. På förmiddagarna hölls teoretiska lektioner, och under eftermiddagarna vistades eleverna uppe på barnbördsavdelningarna där de successivt fick överta ansvaret för egna barnaföderskor och deras nyfödda.

Efter nio månader, den 30 juni 1860, examinerades Greta Stina från barnmorskeläroanstalten med utmärkta betyg och reste sedan hem för att börja arbeta efter de regler som sockenstämman beslutat två år tidigare.

Genom barnmorskedagböckerna kan man följa hennes vardag. Som barnmorska hade Greta Stina en central roll i Örträsk. Hon var den medicinkunnigaste personen i trakten och verkade även som vaccinator, dvs koppypade barnen.

När Greta Stina pensionerades efter 44 år, 1904, låg hennes årslön på 430 kronor.

Greta Stina avled 1915, 80, år gammal. I bouppteckningen efter henne upptas ett skrin med "diverse medikamenter", då värderat till fem kronor. □

Från Gunnarskog till Vireda

Kyrkoherde Per Eriksson Lindebergs levnadsminnen

Ibland händer det att man fastnar för någon historisk person, som blivit oförtjänt bortglömd. En sådan person har för mig blivit Per Eriksson Lindeberg. Han föddes 1848 i Bortan, Gunnarskog. Efter studier i Lund prästvigdes han 1874 för Linköpings stift, där han året efter blev komminister i Svinhult och 1890 kyrkoherde i Vireda och Haurida. Dessa församlingar ligger i Norra Vedbo härad i Linköpings stifts smålandsdel, i dagens Aneby kommun. Lindeberg blev emeritus 1924 och avled 7/4 1929. Hans hustru hette Johanna Charlotta Amanda Piculell, var född 1835 i Stoby i Skåne och således betydligt äldre än maken. Hon avled 1917.

Per Eriksson Lindeberg finns kortfattat omnämnd i *En bok om Gunnarskog*, och har således inte helt glömts bort i sin hembygd. När jag själv hamnade i Linköpings stift år 2002 väcktes mitt intresse ånyo för prästen som hamnat så långt bort ifrån sin hembygd. Jag besökte Vireda kyrka och besåg makarna Lindebergs gravplats.

Vid prästmötet i Linköping 1934 tecknades Lindebergs minne av kyrkoherden i Kristdala Erik Meurling. Han kallar honom "ett original mer än de flesta". Vidare noterar Meurling att "var han gick, fäste han blickarne vid sig, ehuru han hade ett mycket obetydligt utseende. Men han var alltid så klädd, att han såg så underligt fattig ut, och så hade han någon egenomlig hatt. Att köpa hattar av alla möjliga slag var den lyx, han kostade på sig. Det var emellertid sällan han hade den modernaste av dem på huvudet. Hans sparsamhet och enkelheten i hemmet gränsade till det otroliga. I mycket berodde nog detta på den vana att spara, som han fått under uppväxten. Hans liksom så många andra torparsöners studiebanan till prästämbetet är sannligen en hjältesaga om de strängaste försakelser under hårt arbete. Studierna lämnade han egent-

ligen aldrig och förvärvade sig ganska omfattande historiska kunskaper. Särskilt var genealogien föremål för hans livliga intresse. Och han var på detta område en forskare, som samlat icke så lite ur allhandla arkiv, fastän han publicerade högst obetydligt därav. Men han rådfrågades ofta och meddelade alltid gärna upplysningar ur sina rikhaltiga samlingar, varför detta hans arbete icke blivit alldeles betydelselöst. Men alla de originella dragen i hans liv äro dock småsaker. Vida förmer är det, att han varit en sann evangelii förkunnare till välsignelse för många hjärtan. I väckelsetidens anda var han en mycket god folkpredikant, som på sin tid hade fyllda kyrkor och missionshus, då han förkunnade ordet. Ofta var han ute på predikoresor till andra församlingar, när han fick tillfälle härtill, och blev vida känd och uppskattad. Men tiden gick, och så fick han uppleva de smärtsamma år, då just de, som hade bäst förstått honom, just de, för vilka han fått vara ett Guds redskap till trons tändande och stärkande, de som med honom hade bedit och sjungit frälsningens sånger, de drogo sig undan. Han fick ej mera några kallelser till missionshusen, och det blev tomt i kyrkan. Under tiden i Vireda fick han erfara många bevis på misstroende och motstånd, ringaktning och fientlighet. Så blev han på sin ålders dagar en av dessa glömda, gamla enslingar, som om söndagarne predikade i en nästan tom kyrka för några åldringar. Det har blivit så även för de andefylldaste av väckelsens präster, när de aldrig lärde sig förstå kyrkans betydelse och ej heller kunde förstå frikyrkligheten. Allt blev mer och mer underligt för dessa gamle. Det var en befrielse, när han blev emeritus 1924 och sedan kom den stora befrielsen från alla funderingar och sorger den 7 april 1929".

Meurlings ord kan ge en bakgrund till att Lindebergs levnadsminnen slutar så abrupt i besvikelse och bitterhet. Han

hade också själv upplevt personliga sorger, där sonen Georg Lindebergs självmord måste ha varit den största tragedin.

Per Eriksson Lindeberg donerade en betydande mängd manuskript och anteckningar till Universitetsbiblioteket i Lund och Kungliga Biblioteket, men också till Stiftsbiblioteket i Linköping. I sistnämnda bibliotek finns dessa hans levnadsminnen under signum B143. Levnadsminnena ger mycket intressanta inblickar en fattig men begåvad gosses väg från samhällets absoluta botten till prästbanan, som ännu var ett närmast självklart val för fattiga bondestudenter. Vi får inte veta så mycket om Lindebergs inre liv, men det är tydligt att han var vad man kallade för väckelsepräst.

Lindebergs handstil är lättläst och stavningen har bibehållits förutom att vissa förkortningar utskrivits.

Mina Lindeberg-forskningar kommer att fortsätta, jag har ännu inte haft möjlighet att studera Lindebergs efterlämnade material i Lund och det finns också anledning att återkomma till sonen Georg Lindeberg och hans genealogiska samlingar som är av största intresse för alla som forskar i Gunnarskog. De finns på Kungliga Biblioteket men Värmlandsarkiv har mikrofiche.

Carl-Johan Ivarsson

VärmlandsRötter

Släktforskning i
Värmland på internet

www.genealogi.se/varmland

Torsdagen den 5. Okt. 1848 föddes jag i ett ringa hem, torpet Västra Emten (Emtetorp) å hemmanet Bortan, i Gunnarskogs socken, Värmlands län. Mina föräldrar voro torparen Erik Andersson och h. h. Märta Andersdotter. Min morfar hette Björn (f. 1775, d. 1818) och hade varit artillerist i Göteborg. Båda mina föräldrar hade förut varit gifta, och min mor hade flera barn i sitt förra gifte. När mina föräldrar ingingo äktenskap med hvarandra, befunno sig båda två i goda omständigheter. Min moder hade ett fagert utseende. Min far var god make och öm mot sina barn. Min moder idkade, såsom vanligt var vid den tiden, brännvinsbränning, och det hände, att makarne gnabbades, när hon icke tillät mannen att, så ofta han ville, smaka den fördärflika drycken. Deras första barn, en dotter, dog, några månader gammal, nyårsdagen 1846. I slutet af april s. å. härjades deras hem af en eldsvåda, hvarvid allt deras lösöre brann upp. Ingenting var försäkradt. Elden började uppe på vinden, och stugan var gammal. Min far var åt kvarnen, när olyckan hände.

Genom grannars hjälp var en ny stuga uppförd till påföljande höst, och under tiden bodde mina föräldrar i en s. k. bastu, där de inredde sig, så godt omständigheterna tillåto. Året 1851 blef ett svårt år med svår torka. Det blef ondt efter mat. Min far hade lifstidskontrakt på torpet. För nödårets skull hade mina föräldrar nu inga egna kreatur, utan allenast en annans ko på bet. Denna återlämnades på våren 1852 till ägaren; hvarefter de båda makarna begåfvo sig ut på vandring. Den äldsta af min fars styfbarn var gift och bodde i Bäckebråten under Bortan; de andra voro ute i tjänst. De begåfvo sig västerut till Eda, där de hade anförvanter. Under vägen hade de varit inne i byn Bortan och framlagt sin nödställda belägenhet. Där hade man sökt trösta dem. I Eda hade min far velat återvända till hemmet; men min mor hade förmått honom att göra henne sällskap ännu längre, och så fortsattes vandringen söderut till Dal. Fram i juli s. å. fick min far en släng av frossan och blef liggande någon dag, där makarne fått härbärge. Min mor tog då mig vid handen och smög sig undan åt skogen. Därunder fick hon brännfeber och blef svag till sinnet. Tre dagar efteråt blef hon funnen i ett björkhag i närheten af Tjurberg å Bränna ägor i Skålleruds socken å Dal. Det var på morgonen den

18 juli 1852. Ägaren af stället, Anders Svensson, hade aftonen förut tyckt sig höra ett svårt, elakt läte. Påföljande morgon hörde han samma läte upprepas, och begaf sig åt det håll, hvarifrån lätet hördes, och påträffade sålunda mig och min mor i ömkligaste tillstånd. Min mor var oförmögen att göra reda för sig samt ropade sin äldsta dotters namn efter hjälp. Jag hade ingenting annat på mig än en skröplig skjorta. Min mor låg på marken; flugor hade lagt sina larver i hennes ögonvrår, och jag hade så sugit hennes bröst, att blod satt i mina mungipor. Någon dag förut hade min mor varit inne i en stuga i Ersdalen, ett stycke väg från det ställe, där hon och jag påträffades. Mannen, som fann oss, skyndade efter hjälp, och min

Per Eriksson Lindeberg. Bilden från Svenska kyrkans prästerskap. Porträttgalleri (1926)

moder blef svept i ett lakan och buren till ett hem i Bränna. Följande dag, som var den 19 juli, afled hon. Min far, som kryat till, anlände kort efter min mors död; men sedan han blifvit underrättad, att för mig skulle blifva sörjdt, så kvardröjde han icke öfver min mors begrafning, utan återvände till sitt hem i Gunnarskog. Han blef därför snubbad af fattigvårdsföreståndaren, min blifvande fosterfar. Ännu i fyra år skötte han sitt torp med hjälp af sin yngsta styfdotter, som stannade hemma. Året 1852 blef ett godt år; men de följande åren blefvo mer eller mindre svåra, hvarföre min far till sist lämnade torpet. Han bodde sedan här och där hos folket i Bortan. Hvarje år intill och med 1857 kom han till mina fosterföräldrar och stannade några dagar. Sista gången hade han med sig ett blåmåladt skrin, som han låtit beställa åt mig. Han dog i Mickelstorpet under Bortan den 12 mars 1865. Därvarande torparefolk, Anders Månsson och

h. h. Stina Danielsdotter, vårdade honom. Jag besökte stället sommaren 1881. Hustrun var då enka.

Min far var föga läskunnig; och när han första gången var hos prästen för att utfå lysning till äktenskap, så fick hans fästekvinna läsa i hans ställe vid det då gängse s. k. lysningsförhöret. Vid sitt andra frieri infann han sig hos min mor i knäbyxor och med långt hår. Hvad utseendet beträffar, är jag min fars afbild. Mina ögon voro i mina barnår gulaktiga.

Min mors begrafning ombestyrdes af fattigvårdsstyrelsen i Skållerud, på vars kyrkogård min mor ligger begravnen. Jag inhystes för de närmaste dagarna hos en sågarefamilj, Vinkel, å Upperud. Fattigvårdsföreståndaren var då och länge efteråt skolmästaren i Upperud, Hans Lindberg. En dag, då han var inne där och hade satt sig, så tultade jag omkring på golfvet i min gamla skröpliga skjorta. Plötsligt sprang jag bort till honom, slog honom på knäet med min lilla hand och utropade: "där ä pappa, där." "Ä ja din pappa, ja?" svarade han överraskad och förnam i det samma en inre maning att blifva för mig i fars ställe. Han talade med sin hustru om hvad som förefallit och fick med någon tvekan hennes medgifvande. Följande dag kom hon själf och afhemtade mig. På hemvägen träffade hon brukaren Simson i Skälåsen. Denne förklarade, då han fick veta förhållandet, att "den, som ingenting har att göra, skall något taga sig till". Efter några dagar insjuknade jag svårt, och det troddes, att jag skulle stryka med. Emellertid tillfrisknade jag så småningom, men blef aldrig synnerligen stark. Min kroppsbyggnad var och blef klen. Min fostermor sade, att mina i barndomen utstående öron bebådade, att jag skulle få min död genom drunkning.

Jag visade fallenhet för läsning, och redan 1854 kunde jag på en begrafning läsa tämligen rent i psalmboken för sockneprästen Anders Lindbäck, hvilken sedan som kyrkoherde i Silbodal gjorde sig så sorgligt ryktbar.

Min fosterfar, som själf älskade läsning, fäste sig mycket vid mig och gjorde aldrig några anspråk på ersättning af vare sig Skålleruds eller Gunnarskogs församling för min vård. Han själf hade genomlevat en bekymmersam barndom. Hans far hade med en äldre son lämnat hustrun, "mor Johanna", hvilken med den yngre sonen omsider hamnade på Dal i Grinstads socken, där hon mästa tiden uppe-

Vireda kyrka
sommaren 2004.
Foto: Carl-Johan
Ivarsson

höll sig med barnundervisning, till hon dog änka i juni 1842 vid 53 års ålder. Mannen hade begifvit sig åt östra Sverige på kanal-arbete. Han omkom genom drunkning. Hans äldre son blef skraddare i Örgryte. Bemålde yngre son, Hans, som sedan antog moderns tillnamn Lindberg, var född inom Karl Johans församling (Marieberg), som då lydde under Örgryte invid Göteborg, den 27 febr. 1817. I början av 1830-talet kom han i Upperruds bruksskola å Dal. Denna skola förestods då af förebemålde sockenprästen Anders Lindbäck. Min fosterfar fick år 1835, ehuru då blott 18 år, öfvertaga skolan efter Lindbäck, och aflade år 1843, efter allenast en termin, skollärareexamen i Karlstad. År 1838 hade han i Upperruds skola en gosse, Nils Bergsten, från Grinstad. Denne hade för någon odygd förvisats från Åmåls lärdomsskola. Min fosterfar lyckades ånyo intressera gossens förra gynnare, så att han kunde åtfölja gossen till Åmål och få honom ånyo intagen i lärdomsskolan. Gossen blef med tiden präst i Karlstads stift.

År 1854 blef min fosterfar tillika kantor, orgelnist och klockare i Skållerud, sedan han åtnjutit någon tids undervisning i orgelspelning af orgelnisten Falk i Holm. Orgelnisttjänsten föranleddes han att frångå på 1870-talet. Han dog den 15 februari 1897. Ett hedrande eftermäle gafs honom i Elfsborgs läns Annonsblad. Hans skollärarelön var intill 1864 allenast 300

kr. samt en bostadskammare. Lönen som kantor, orgelnist och klockare utgick i spannmål jämte s. k. spelpänningar, alltsammans i värde omkr. 150 kr.

För att uppehålla sig och sin familj nödgades han därför skaffa sig hvarjehanda biförtjänster, hufvudsakligen skrifning (äfvén bokbinderi). Lönerna voro små på den tiden. Prosten Bengtsson i Arvika, hvilken gått i Upperruds skola ungefär samtidigt med min fosterfar och på 1850-talet blef kollega i Åmål, hade som kollega allenast 300 kr. i lön, medan rektorn åtnjöt 1.200. Jag erinrar mig, att på 1860-talet hade lärovärksadjunkterna i Vänersborg allenast 700 kr. i lön och lektorerna 1.500.

Hösten 1861 intogs jag i andra klassen i Åmåls lärdomsskola. Hösten förut hade disponenten Möllenhoffs å Upperrud son, Axel (framdeles läkare), intagits i Vänersborgs läroverk. Denna omständighet väckte åstundan hos mig att äfvén få studera, och framemot jul s. å. (1860) tillkännagaf jag för min fosterfar denna min åstundan. Han visste dock ingen möjlighet därtill. Men några dagar därefter var han nere å Örs prostgård, där den nye Karlstadsbiskopen, Millén, då bodde. Adjunkten på stället hette Clarholm. Med denne talade min fosterfar om min läshåg och önskan att få studera. Pastorn åtog sig att tala med biskopen om saken. Strax på nyåret 1861 kom så bref från Clarholm med underrättelse, att min fosterfar och

jag voro väntade till biskopen en bestämd dag i slutet af påföljande februari. Det var ganska kallt den dagen, och vi hade att resa ett par mil. Medan vi ute i förstugan väntade på att inkallas, var jag mycket rädd och skälfvande. Min fosterfar och en husjungfru märkte, huru jag skakade, och de sökte lugna mig. Om en kort stund fingo vi träda in. Biskopen pröfvade mig i innanläsningsfärdighet – jag fick mig förelagdt ett stycke ganska knagglig svenska – samt förhörde mig i ett och annat ämne, hvarjämte jag på min fosterfars begärna fick visa min färdighet i grekisk innanläsning ur Langes lärobok, som min fosterfar erhållit till skänks af prästen Lindbäck och som han medtagit; i denna i bok hade jag på egen hand letat mig fram till någon kännedom om grekiska språket. Sommaren förut hade jag sysslat med kartritning samt åtskilligt poeteri. Resultatet af förhöret blef, att biskopen lofvade, att jag skulle komma in i andra klassen i Åmåls lärdomsskola instundande hösttermin; dock skulle jag under mellantiden förkofra mig i geografi samt söka få tillfälle läsa något tyska. Under vintern och våren kom jag till "ordningsmannen" i Ryr för att handleda dennes yngste son, Ludvig, hufvudsakligen i skrifning och räkning. Honom och hans två yngre systrar lärde jag skrifta mäst därigenom, att jag skref före med blyertspänna, och sedan ifyllde de med bläck. Sonen och jag roade oss ock med att göra

små dagboksanteckningar, hvarjämte jag åt äldsta sonen i huset **afskref med präntstil** en hop visor. För **egen del** hade min fosterfar låtit mig medtaga **Steins Geografi** för att jag skulle **förkofra mig** i geografisk kunskap. Det **blef dock** föga bevändt med min egen läsning, så att min fosterfar, som en dag kom och förhörde mig, var föga belåten. På **sommaren** fick jag taga några lektioner ur **Lyths Tyska lärobok** för bruksbokhållaren i Uppered, Magnus Larsson. I slutet af augusti följde mig min fosterfar till **Åmål**. Jag intogs i andra klassen. Bostad **tillika** med frukost fick jag hos en guldsmedsfamilj, Lidberg, som hyrde hos repslagare **Kirbach**, tysk till börden och gift med en riksdagsmansdotter från Nordkärr å Dal. Kirbach gav mig i början någon handledning i tyska språket. Kostdagar **hade rektorn** skaffat mig hos förrbemälda **Bengtsson** samt hos borgmästaren och hos källarmästaren Björlin. Denne tilltalade mig på skämt "biskopen i Linköping". I flera år hade från Fryxell-Langensköldska Stiftelsen å Dal tilldelats mig årligen fyra (4) kronor.

Jag hade visserligen för min fosterfar och i hans skola läst både mångt och mycket; men det var mäst minnessaker. Jag hade ett ganska bra minne; men i en del ämnen fick jag genast från början svårt att reda mig i lärdoms-skolan. Dahms geografi tog genast emot, och Hübners större bibliska historia samt Sundewalls zoologi gåfvo mig icke ringa bekymmer. Stömers Euklides blef jämväl ett "crux". Rektorn var sträng och allmänt fruktad bland skolungdomen kallades han "Ulven". Men hans undervisning var grundlig. Jag minnes ock, att han yttrade sin förtrytelse under en geografisk lektion mot kajsar Napoleon III för dennes mexikanska krig. En annan dag uppläste han för klassen under djup rörelse ett kväde af Topelius, som i detta kväde på ett gripande sätt skildrade en frostvinter i Finland.

Vid **mitt** intagande i skolan föreslog rektorn min fosterfar, att jag skulle bära dennes tillnamn. Min fosterfar hade ingenting däremot, och min benämning blef alltså **Per Lindberg**. Min fostermor ansåg, att jag borde ha tagit tillnamn efter min födelsesocken. Af pietet mot min gamle far uppkallade jag mig från 1864 äfven efter honom och skref mig

alltså **Per Eriksson Lindberg**. Strax efter min studentexamen ändrade jag Lindberg till Lindeberg. I början af min Vänersborgstid skref jag Lindbergk, men tröttnade snart därpå. Äfven vurmade jag en tid i början av 1870-talet för besynnerliga utländska namn, såsom Rebinsky m. fl.; men däraf blef dock intet.

Min gamle far såg jag sista gången **sommaren 1857**. Han **förklarade** själf vid detta besök, att det nog var sista gången han kom på besök. Han var då nära 70 år (född den 30 sept. 1787). Min mor var född i dec. 1805 och gifte sig med min far **sommaren 1845**. Vid sina besök hade min far alltid med sig i sin väska diverse fint bröd, hvarmed han undfägnade mig. Min fosterbror Alfred, som en dag såg sig förbigången, klagade för sin mor, hvilken då snubbade min far för att han förbigick hennes barn.

På många år hördes sedan intet från min gamle far. Jag skref därför i början af 1864 til dåvarande kyrkoherden i Arvika, hvarunder Gunnarskog då hörde, och begärde underrättelser. Men intet svar afhöordes. Jag vände mig då till rektorn i Åmål och bad om anvisning. Han hänvisade mig till dåvarande prästen i Gunnar-

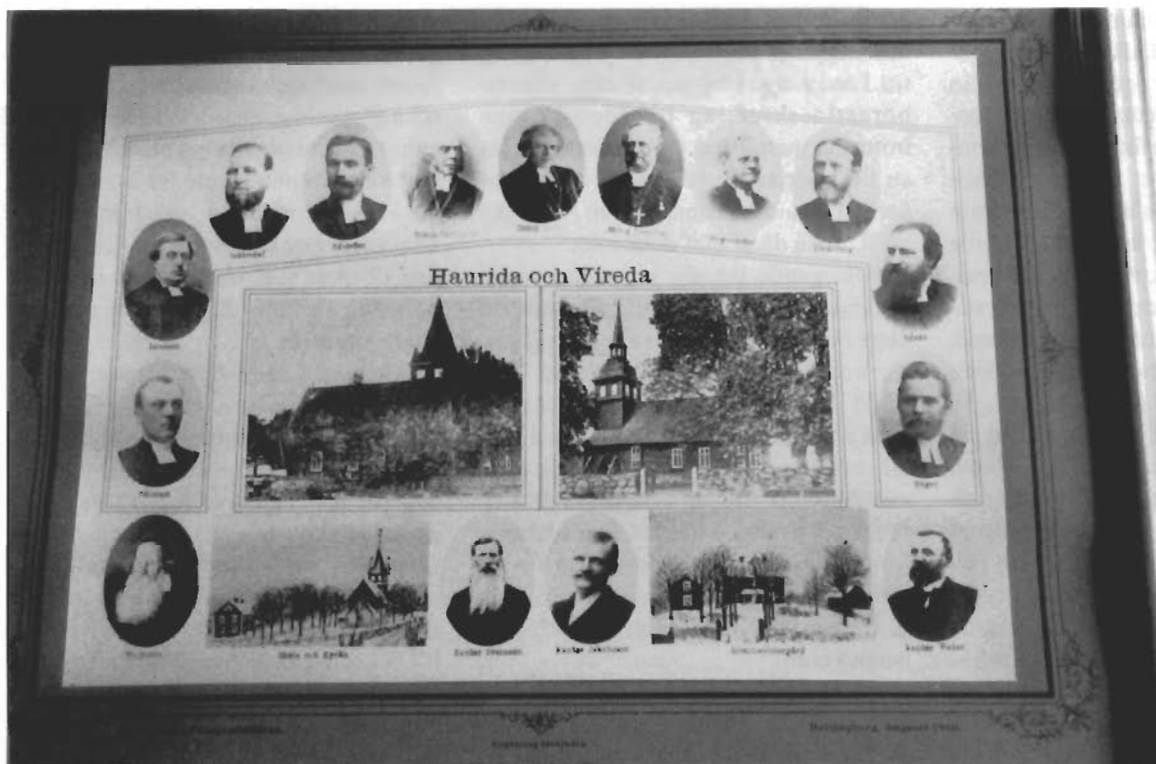
skog, hvarjämte han i sitt svar uttalade sin glädje öfver det huld och skydd jag då funnit samt uppmanade mig hjärtligt att söka göra min gynnare all heder. Jag skref enligt rektorns anvisning och erhöll inom kort svar, att min gamle far ännu lefde – det var vintern 1865 –, och kort därefter kom ytterligare underrättelse, att han afled den 12 mars s. å. samt att han innan sin bortgång fått meddelande om mig och glads däröfver.

Meningen hade varit, att när jag slutade i Åmål skulle få fortsätta i Karlstad. Emellertid då biskopen infann sig för vår examen i Åmål 1863 och vid afslutningen begärde upplysning af rektorn om, huru jag hade skött mig, så fann sig rektorn föranlåten förklara inför hela auditoriet, att min flit på sista tiden icke varit fullt tillfredsställande, hvilket naturligtvis hade till följd, att biskopen icke vidare ville vara min gynnare. Vid de föregående examina hade jag hugnats med premier och fattigpänningar. Vid denna slut-examen blef jag utan bådadera. Min fosterfar var närvarande och blef naturligtvis i hög grad ledsen. Han talade efteråt enskildt med rektorn och biskopen, hvarvid sistnämnde omsider gaf löfte, att om jag förkofrade mig under sommaren, så skulle han fortfarande gynna mig och jag skulle till hösten få fortsätta mina studier i Karlstad. Min fosterfar köpte åt mig Larssons flora öfver Värmland och Dal, och vi reste hem. Jag framkastade t. o. m., att jag kanske borde få återkomma till min födelsesocken. Några dagar efter hemkomsten anlände ett långt bref från rektorn af innehåll, att jag helt visst icke skulle förmå att tillbörligt hemta upp mig till höstterminens början och att biskopen vid närmare öfvervägande funnit för godt att låta rektorn meddela min fosterfar, att något vidare huld från biskopens sida icke för mig vore att hoppas och vänta. Rektorn förklarade tillika i slutet af sitt bref sitt beklagande och att sakens utgång icke häller vore för honom angenäm.

I slutet av juni s. å. (1863) kom jag till bonden Erik Andersson i Backen för att lära hans yngste son, **Torsten Johan**, att räkna och skriva. Fram på sommaren fick jag bud från min fosterfar att besöka honom. Han hade någon dag förut fått ett slags löfte af disponenten Möllenhoff på Uppered, att jag skulle blifva för-

Makarna Lindebergs grav på Vireda kyrkogård.
Foto: Carl-Johan Ivarsson

Präster med anknytning till Haurida och Vireda. Lindeberg längst upp till höger. Äldre fotografi i Vireda kyrka.

Foto: Carl-Johan Ivarsson

hjälp till att till hösten få fortsätta mina studier i Vänersborg. Jag infann mig hos min fosterfar, som meddelade mig, hvad disponenten sagt, samt tillsporde mig, om jag hade uppfört mig illa i Åmål. När vi lämnade Åmål vid föregående termins slut, så hade Kirbach lämnat skriftligt vitsord om godt uppförande, och äfven mitt värdfolk i Åmål lämnat godt vitsord. Min fosterfar och jag gladdes i hoppet. Men af disponentens löfte blef dock intet. Vid jultiden s. å. fick jag komma till handlanden Dahlöf å Upperud. Där fick jag stå i butiken samt slugenligen hjälpa honom att föra handelsböckerna. Jag fick ingen lön, men hade allting fritt. Jag delgaf honom disponentens löfte, och han talade med honom om saken. Men disponenten sade just intet. Dahlöf tog saken då själf om hand, och genom förbindelser, som han hade i Vänersborg, utvärkade han åt mig kostnader hos välvilliga borgare, hvarjämte han åtog sig bekosta mig kläder, härbärge, böcker och annat som jag behöfde. Min fosterfar hade dock icke mycken tro till Dahlöf, och dagen innan min afresa till Vänersborg i slutet af augusti 1864 blef jag på e. m. utkallad ur butiken och fann då nere på körvägen min fosterfar i sällskap med en handlande Andersson från Tösse, som kommit åkande och nu satt i sitt åkdon. I slutet af 1850-talet hade min fosterfar undervisat honom i skrifning och räkning.

Min fosterfar frågade mig nu, huru det komme att gestalta sig för mig, hvartill jag svarade, att jag icke visste annat än att jag följande dag skulle få fara till Vänersborg för att söka mig in i fjärde klassen i därvarande lärovärk. Min fosterfar hade fått löfte af bemälda handlande, att jag i motsatt fall kunde få komma till honom. Så åtskildes vi och dagen därpå for jag till Vänersborg och kom efter en lindrig examen in i fjärde klassen. Från rektorn i Åmål hade jag erhållit ett ganska godt afgangsbetyg, och till rektorn i Vänersborg hade jag skriftligen vändt mig någon tid förut utan att dock erhålla något svar. Så var jag nu åter i tillfälle att få studera, och Dahlöf half mig ett par år, till dess han upphörde med handeln, hvarefter jag genom privatläsning och konditioner fick slå mig fram. Matematik och fysik låg mig mycket i vägen; men för öfrigt redde jag mig skäligen. Min fosterfar önskade alltid, att jag skulle gå prästvägen, och jag ville gå hans önskan tillmötes. I slutet af 1860-talet funderade jag en tid på att bli missionär och skref i denna sak till domprosten Wieselgren i Göteborg. Han hänvisade mig till kyrkoherden i finska församlingen i Stockholm. Med tillhjälp af en skolkamrat vid lärovärdet, den sedermera framstående svensk-amerikanaren J. A. Enander, hopsatte jag sålunda en skrifvelse till bemälda kyrkoherde och

fick svar, att om jag fullföljde min åstund, så hade jag utsikt att bli skickad till Kunama i Ostafrika. Mina fosterföräldrar voro dock emot saken, som icke häller fick någon följd. Som barn hade jag roat mig med att upprätta små gärdsgårdar om somrarna och en dag t. o. m. öfverraskat min fosterfar med att ha hopsatt någonting liknande stommet till ett piano i miniatyr. Prästvägen torde helt visst icke ha varit min egentliga kallelse. Några dagar udner år 1866 fick jag renskrifva åt författarinnan Anna A.; men hon ogillade att jag ändrade hennes stafsätt. En kamrat, som var min elev (Julius Eriksson, sedan privatlärare i Stockholm) och som jag för hans vackra stils skull rekommenderade att vara hennes renskrifvare, kasserade hon snart, jag vet icke af hvilken anledning. Vid samma tid renskref jag äfven en del ark af någon slags roman, som en anförvandt till garfware J. G. Carlberg i Vänersborg hade författat. Denne författare dog dock snart. Jag hade på den tiden ganska redig stil och fick en termin t. o. m. beröm för ett skrifprof till examen. Det var höstterminen 1865, så vidt jag minnes. Mycket sysslade jag ock med skrifveri. Redan 1863, om icke redan 1862, begynte jag uppteckna provinsord, och vintern 1864 gjorde jag början till min lefvernesbeskrifning. Då och då – synnerligast 1867 – sammanskref jag en hop

rimmerier. Ett häfte provinsord inlämnade jag i slutet af 1860-talet i manuskript till lärovärksbiblioteket i Vänersborg.

Min första predikan höll jag i Torrkogs kyrka å nordvästra Dal trettondagen 1871. På sommaren s. å. predikade jag i Skållerud, då Anders Svensson i Tjurberg, hvilken ännu lefde, fick höra mig. Min fosterfar underrättade honom. I juni s. å. blef jag student. I matematik och fysik blef jag underkänd, men erhöi i öfrigt rätt vackra betyg, delvis oförtjanta. Jag erinrar mig mycket väl, att jag i studentpröfningen ett ögonblick hade en ljuf förnimmelse af, att jag skulle gå igenom. Jag ångrar mycket, att jag i skolan alldeles försummade musiken.

I slutet af sommaren 1871 begaf jag mig till Lund och inskrefs vid akademien därstädes. De första två åren uppehöi jag mig dog föga vid akademien af brist på medel, utan uppehöi mig genom konditioner på landet och läste på egen hand. På detta sätt kompletterade jag hebräiskan första året. Jag innehade då kondition i Bohuslän. Min ene elev därifrån, Sixten Neiglick ("Dojje"), blef sedan borgmästare i Uddevalla. En regimentspräst och komminister, S. B. Linné, hjälpte mig på tråden i hebräiskan, och vid tentamen för professor Tornberg ("Raglain") i början av höstterminen 1872 erhöi jag cum laude. Jag for sedan in till Lund då och då och tenterade för den teoretisk-teologiska examen. Adjunkten Billing ansåg oskäligt, att jag skulle godkännas, enär jag icke, såsom sig borde, bevistat akademien. Men huru det nu var, så kom jag vid examen i maj 1873 igenom. Därefter erhöi jag pänningar från flera håll och kunde sista året oafbrutet vistas vid akademien samt tog den praktiska examen i maj 1874.

I förhoppning om raskare befordran öfvertalades jag af nationskamraten J. Nylén att söka inträde på Linköpings stift. Min ansökan beviljades, och jag prästvigdes af biskop Bring i juni s. å., sedan jag aflagt en svag sacerdotal-examen och gjort mitt predikoprov, hvilket biskopen knappt ville godkänna, enär jag tagit till hjälp ett predikoutkast af professor Bergqvist. Lektor Rudén, inför hvilken jag redde mig klent i grekiska, gaf en mörk skildring af en del prästlägenheter (komministraturer) i södra delen af stiftet ifråga om lönen. År 1878 sökte jag att få återkomma på Karlstads stift; men min ansökan afslogs.

Så var jag präst med lön af 200 kr samt bostad och fritt vivre m. m. När jag sedan på hösten (i nov.) s. å. (1874) gifte mig, förvandlades bostad och vivre i en (1) kr pr dag. När biskopen sporde, att jag var gift, så ropade han på sin biskopinna och utbrast: "mamma, mamma, Lindberg är gift, Lindeberg är gift". Emellertid befordrades jag till komminister följande år (1875) och fick öfvertaga beställningen som vikarie i okt. s. å. samt tillträdde den den 1 maj 1876. Komministerlönen utgjordes af ett halft mantal som boställe samt omkring 28 tunnor spannmål, tre kollekt, frivilligt yste samt några sportler. Följande år tillkom ett lönetillskott af 200 kr att årligen utgå, hvilket i början av 1880-talet utökades med ytterligare 100 kr. Efter några år tillkommo ytterligare omkring 120 kr. från det s. k. Lägerbo bygd samt ett par utdelningar (tillsammans vid pass 460 kr.) af skogsmedel. Från 1888 utgick lönen i kontanta pänningar och höjdes då rätt betydligt i jämförelse med hvad den förut varit. Jag erinrar mig, hurusom sommaren 1876 en prästdotter, Beda Brunau, som en dag var på besök i prästgården, framhöi obehagligheten för en präst af sin svaga

löns skull komma i beroende af sina församlingsbor. Hon blef om några år gift med en fabrikör Cort i Norrköping.

Obetänksam och oerfaren, som jag var, hade jag några svårlärda läxor att genomgå, särskildt de första åren af min prästerliga bana. Men så småningom blef det bättre. I. o. m. min ekonomi förbättrades, så att jag år 1900 lyckades bli skuldri. Jag har t. o. m. kunnat med pänninggåfvor ihågkomma min välgörare Dahlöf, min fosterfars familj samt min ännu lefvande halfsyster. Men som präst bekänner jag mig vara en onyttig tjänare. Min rätta plats torde helt visst hafva bort vara en annan, än den som valdes.

Vireda den 24 aug. 1908.

P. E. Lindeberg.

Uppgifterna om min mor hafva denna sommar (1908) beriktigats och kompletterats af min ännu lefvande halfsyster. Mina föräldrars släktregister, upprättade åren 1894-1905 ur Gunnarskogs, Eda och Arvika kyrkoarkiv, är deponerade i K. Bibl. i Stockholm samt gymnasiebiblioteket i Linköping.

Sommarens program

Gammelvala i Brunskog

22 juli – 28 juli i Gamla Grötköket

Funktionärer från Värmlands Släktforskarförening svara för professionell introduktion och rådgivning om hur man släktforskar. Genline demonstrerar släktforskning på nätet. Utställning och försäljning av föreningens publikationer.

Släktforscardagarna med Släktforskarförebundets riksstämma

11 – 12 augusti på Factory i Nacka Strand

Se särskilt program

Forshagadagarna

26 – 27 augusti på Forshaga hembygdsgård.

Introduktion, demonstration och rådgivning om hur man släktforskar. Utställning och försäljning av föreningens publikationer.

Ett besök i Järnskog

Vad sysslar de med - våra lokalombud? Med den frågan i huvudet åkte jag till vårt lokalombud i Järnskog. Fyra timmar senare åkte jag hem mäkta imponerad av det arbete som den lokala forskargruppen lagt ner samt det intresse som finns i bygden.

Innan lokalombudet - Rickard Loberg - började visa material om Järnskog, ville han gärna framhålla att han bara är en av flera som ingår i en forskargrupp. Namnen på några av dessa framgår av uppställningen över samtliga utgåvor av "Järnskebygda". En viktig inspiratör för honom själv var hans far - Erik Fritzner Olsson - som började forska på 70-talet. Själv har han nu hållit på i nära 25 år och har publicerat sina forskningar i 11 volymer (se uppställningen). Socken-, kyrko- och kommunalstämmoprotokoll åren 1642-1899. Skattelängder och boupp-teckningar med en volym vardera samt nu senast (2005) fyra volymer födde, vigde och döde i Järnskog 1664 - 1931. Till-sammans med Anna-Greta Hedell har han även skrivit om Nils Jönssons ättlingar och anor. En släktbok omfattande ca 5.000 personer från tidigt 1600-tal till 1997.

Prästerna i Järnskog, liksom deras kollegor i de andra socknarna i Köla pastorat, var duktiga på att föra sina böcker. De började till och med föra de sk minis-trialböckerna redan innan 1686 års kyrko-lag kom med föreskrifter om att alla präst-er skulle upprätta böcker över födde, vigde och döde. I Järnskog var de så "för-utseende" att de för de mesta skrev små nekrologer över den avlidne med uppgif-ter om vederbörandes faders namn samt när han var född. Denna flit höll i sig fram till tidigt 1700-tal. Det medför att man kan få fram säkra uppgifter som i vissa fall ger födelseår från 1600-talets början. Tack vare forskargruppens arbete slipper de släktforskare, som nu startar sitt sö-

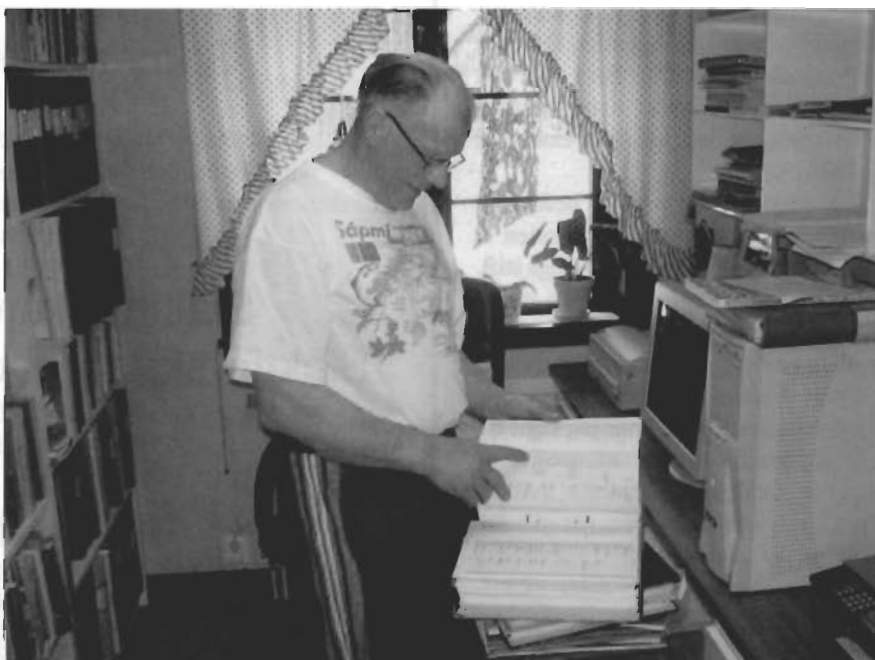
kande, att konfronteras med det tids-ödande arbetet att tolka skrivtecken och handstilar från 1600-talet. De kan istället ägna sig åt att söka i andra källor av yngre datum som är förhållandevis lättlästa och som kan ge mycket intressanta upplys-ningar om förfäderna.

På min fråga om någon eller några i forskargruppen bedriver någon medveten, utåtriktad verksamhet svarade Rickard, att det blivit mindre av den varan under se-nare år. På 70-talet var Bertil Gustafsson ledare för några nybörjarkurser i biblio-tekets regi. Sedan var det lugnt i många år men för 5 år sedan höll han den se-naste kursen. Samhället är ju så litet att de flesta vet ju vilka som ingår i forskar-gruppen och folk tar kontakt med någon av dem när de har någon fråga.

För att få veta lite mer om intresset ute på bygden, tog jag kontakt med bibliote-karien Marita Solbrekke och högstadie-läraren Kerstin Axelsson. På biblioteket i Koppom har man två datorer som är uppkopplade mot Gensline och en läs-

apparat för mikrofichekort samt kort på alla kyrkböcker avseende Järnskog. Ma-rita hade på sistone märkt en påtaglig ökning av intresset för släktforskning. Och det är inte som man kan tro, att det är nyblivna pensionärer som är de nya släktforskarna, utan de flesta av dem är i 30 - 40-årsåldern. Hon var väldigt ange-lägen om att finna former för att kunna erbjuda de nytillkommande de grundläg-gande kunskaperna i hur man skall gå till-väga för att söka sina anor samt de källor som kan ge lite annat än rena datum-uppgifter.

Högstadieläraren Kerstin Axelsson, själv släktforskare, prövade förra läsåret med att engagera en klass i årskurs 7 i en kartläggning av deras släktingar i de när-mast föregående generationerna. Det vi-sade sig då att vissa elever kunde upp-visa redan framforskade anor, som i vissa fall sträckte sig långt tillbaka till medel-tiden. För andra innebar uppdraget att de för första gången fick namn och adress på mycket nära, avlidna släktingar. Många

Rickard Loberg i sitt forskarum. Foto Åke Hörnqvist

i klassen upptäckte också att de var släkt med varandra, om än på långt håll. Kerstin berättade dessutom om hur hon på ett mycket enkelt sätt hade kunnat koppla ihop vissa av elevernas förfäder med texten i den allmänna historieundervisningen och på det sättet fått in en ny dimension i historieämnet. Att detta gick hem hos eleverna var inte att ta miste på.

Så tillbaka till Rickard, för han är inte bara engagerad i släktforskning. Hans stora intresse för skog och mark har fört in honom på en kartläggning av de fasta lämningarna efter våra förfäder. På senare år har detta inkorporerats i Skogsvårdsstyrelsens projekt "Skog och historia". Den inventering, som nu föreligger för Järnskogs socken innehåller ca 950 platser med detaljerade uppgifter om platsens koordinater, typ av lämning och i många fall en kort historik. Man har också satt upp skyltar invid lämningarna som anger vad ruinen ursprungligen har varit. Detta borde vara någonting för en aktiv hembygdsförening att sätta tändarna i! Varför inte en kulturstig?

Innan jag åkte hem fick jag också en kort genomgång av de projekt som forskargruppen har på gång. Längst har Hans Nilsson i Söpple kommit med sitt "Hemmanet Hajom" (se omslagsbilden). Bengt Bengtsson håller på med en inventering av släkter och gårdar i Västra Flogned. Dessa volymer i serien "Järnskebygda" beräknas komma ut under de närmaste åren. Tankar finns också på att publicera en volym innehållande antavlorna för 100 Järnskogssläkter. Utöver det som publicerats finns det förstås också mycket intressant som forskats fram men som bara finns i de enskilda forskarnas papper.

Om du, som läser dessa rader, vill veta mer om vad som är på gång eller mer om innehållet i volymerna om Järnskebygda, är det bara att ringa till Rickard Loberg på tel. 0571-10652 eller skicka ett mejl till rickardloberg@bredband.net.

LOKALOMBUD

Forskargruppens imponerande produktion.
Nr 1-26 av Järnskebygda.
Foto Åke Hörnvist

Järnskebygda

Nr Utg-år

- 1 1933 Järnskebygda
- 2 1986 Samteg del 1,2
- 3 1990 Koppomkrisen
- 4 1991 Ur socken- och kyrko stämmoprot. 1642-1765
- 5 1992 Sjukvård i gränsbygd
- 6 1993 Ur sockenstämmo-prot. mm 1800-1875
- 7 1995 Boken om Slärteg
- 8 1994 Skattelängder i Hierneskögh 1540-1750
- 9 1995 Hemmanet Korsbyn
- 10 1996 Kyrkostämмо-m.fl. prot. 1876-1899
- 11 1996 Bouppteckningar 1763-1864
- 12 1997 Krigstid i Gränsbygd
- 13 1997 Nils Jönssons ättlingar och anor
- 14 1999 Gårdarna kring Ängvägen
- 15 1999 Gårdarna kring Gillevi
- 16 2000 Gårdarna i Centrum
- 17 2000 Gårdarna i södra Beted
- 18 2001 Jakt i Järnskog
- 19 2003 Hemmanet Östra Boda
- 20 2003 Hemmanet Påterud
- 21 2004 Hemmanet Fjuserud
- 22 2005 Hemmanet Hovsten
- 23 2005 Födde i Järnskog 1664-1840
- 24 2005 Födde i Järnskog 1840-1931
- 25 2005 Vigda i Järnskog 1689-1931
- 26 2005 Döde i Järnskog 1664-1931

Titel Författare

- Järnskogs hembygdsförening
Andersson, Gustafsson
Gustafsson
- Loberg
Överby
- Loberg
Överby
- Loberg
Hedell, Loberg, Brunander-Åkermo
- Loberg
Loberg
Överby
- Hedell, Loberg
Andersson, Gustafsson, Hansson
Andersson, Gustafsson, Hansson
Andersson, Gustafsson, Hansson
Andersson, Gustafsson, Hansson
Överby
Andersson, Gustafsson, Hansson
Bengtsson
Andersson, Gustafsson, Hansson
Andersson, Gustafsson, Hansson
Loberg
Loberg
Loberg
Loberg

Gamla källor med ny teknik

Har du svårt att läsa de gamla mormonrullarna? Då kan de digitala kyrkböckerna vara lösningen.

Under denna vinter och vår har samtliga kyrkböcker i Värmland blivit skannade och överförda till digitalt läsbar form. När jag intervjuade mannen bakom verket, Mikael Karlsson, räknade han med att allt skulle vara klart under april månad. Han har då gått igenom alla husförhörslängder samt volymerna omfattande födda, vigda och döda och flyttlängderna. Skillnaden i bildkvalitet gentemot materialet på Genline eller mikrokorten är givetvis enorm. Du kan själv bilda dig en viss uppfattning utifrån den bild vi återger här bredvid. I det svart/vita trycket kan vi dock inte få fram den pregnanta skärpan eller den färgåtergivning som man får när man läser CD-skivan på sin dator. Man upplever det då som att sitta och bläddra i originalet.

Mikael kommer att avsluta värmlandsprojektet med att skanna in den Broman-derska samlingen samt den Magnellska. Om det sedan blir någon fortsättning med andra arkivalier, får bli beroende av efterfrågan, säger Mikael.

Nå, vad kostar det då? Till att börja med måste man gå in på deras hemsida www.arkivdigital.se. Sedan är det bara att komponera innehållet på en egen CD-skiva. (Det kan rymmas ända upp till 6 volymer på en sådan). Prissättningen utgår från ett baspris på 30 kr per volym och 30 öre per bild. I hemsidans nätbutik står det exakt vad varje volym kostar.

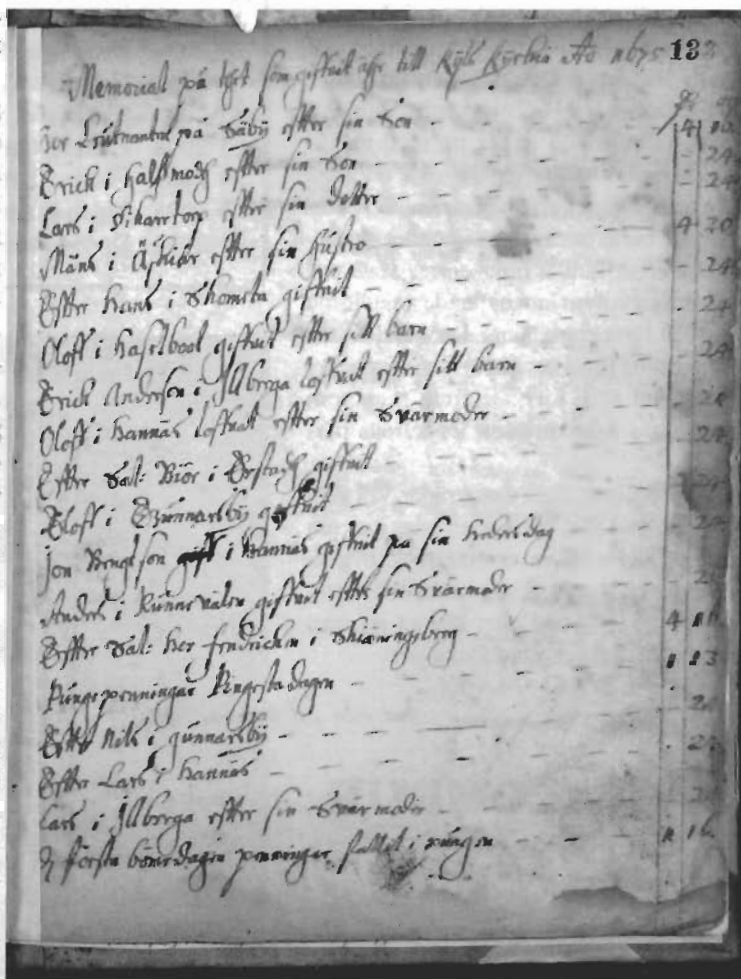
Bolaget Arkiv Digital AD AB startade Mikael upp hösten 2005 tillsammans med sin kompanjon Gabriel Wallgren, som hittills i huvudsak arbetat med Göteborgs och Bohus län. Tillsammans arbetar de med inskanningen av kyrkböckerna för gamla Skaraborgs och Älvsborgs län. Närmast i tur står Landsarkivet i Vadstena som täcker Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län. Huruvida

tanken är att rulla ut projektet över resten av landet, vill han inte kommentera i dagsläget. De är ju egenföretagare och som alltid är det efterfrågan som får styra utbudet. Men att mormonrullarnas dåliga kvalitet blir ett allt större problem för SVAR och Genline fick vi som är Genlineabonnenter ett talande bevis för strax före påsk. Vi fick då ett erbjudande om att kunna ringa till SVAR i Leksand och få hjälp med att läsa "den gammeldags handstilen". Minutpriser blir 15 kr. Även om nu stilen i de äldsta böckerna i och för sig är svårästa så kan man nog inte komma ifrån att den dåliga kvaliteten gör problemet större än det borde vara.

I anslutning till ovanstående presentation kan det vara på sin plats att nämna något om Riksarkivets Media konverterings centrum (MKC). Deras uppdrag gäller digitalisering av kyrkoarkiven och lantmäteriar-kiven. Vad gäller kyrkomaterialet är det dock enbart folkbokföringsmaterialet för perioden 1895 – 1991 som skannas. De räknar med att Värmland kommer att vara färdigt i slutet av 2007. Färdig-

datum för hela riket är beräknat till 2013. Beställning av deras material administreras av SVAR.

SVAR håller själva på med att digitalisera kyrkböckerna för 1861–1905. För perioden före 1860 digitaliserar SVAR efter de önskemål som intresserade kan framföra via deras "Rösta-funktion". Enligt uppgift är intresset stort och SVAR skannar i takt med att önskemålen kommer in. Av detta följer också att det digitaliserade materialet inte följer något system. För att få tillgång till uppgifterna måste man ha ett abonnemang å 995 kr/år.

Exempel från Stora Kil C:1

Jag är den nye redaktören

Som nyvald redaktör för VärmlandsAnor kan det vara på sin plats med en kort presentation i ord och bild.

Min vagga stod i Örnsköldsvik några månader innan andra världskriget bröt ut. Där växte jag upp och där tog jag min studentexamen. Efter några års ekonomistudier i Uppsala - där jag också träffade min blivande hustru - blev det några år på ett utredningsinstitut i Stockholm. Men både jag och min fru ville helst bo på landsorten. Detta blev till slut en nödvändighet i takt med att familjen växte. Slumpen gjorde att vi hamnade i Filipstad där jag fick anställning på Wasabröds ekonomiavdelning. Sedan dess har jag varit ekonomischef i drygt 30 år, först på Wasabröd och sedan på tidningsföretag i Värmland och Skaraborg. 1981 flyttade vi till Hammarö och familjen består idag av hustru, två söner, två sonhustrur och två barnbarn.

land och Skaraborg. 1981 flyttade vi till Hammarö och familjen består idag av hustru, två söner, två sonhustrur och två barnbarn.

Ett av mina fritidsintressen har varit läsning och då i första hand av böcker med historisk inriktning, såväl romaner som memoarer, biografier och ren facklitteratur. Intresset för släktforskning har jag medvetet hållit tillbaka i avvaktan på pensioneringen.

I vår släkt har det tyvärr aldrig funnits någon "historieberättare" eller traditionsbärare, så jag har varit tvungen att börja från noll. Det enda jag visste om mina anförvanter var namnen på mina mor- och farföräldrar och var de hade bott, i båda fallen i gränstrakterna mellan Ångermanland och Västerbotten. Efter att nu ha

hållit på i ett år med forskandet, är det några saker som har imponerat på mig. Det ena är vilket omfattande material som trots allt finns bevarat om vanliga, enkla människor och vad stor del av detta som är lättillgängligt tack vare datatekniken. Det andra är det enorma arbete som utförts av enskilda släktforskare, vilket gör att vi nybörjare mycket snabbare kan komma bakåt i tiden, alternativt får möjlighet att stämma av våra egna uppgifter. För mig känns det därför inspirerande att få möjlighet att bygga vidare på VärmlandsAnors uppgift att: *informera och inspirera.*

Åke Hönigsmann

Örnbergs-priset gick till Värmland!

Victor Örnbergs Hederspris är den finaste utmärkelsen som Sveriges Släktforskarförbund kan ge en släktforskare. Priset är på 10 000 kr och utdelas årligen i samband med Släktforskar dagarna. I år går detta pris till Värmland. Nu invänder naturligtvis vän av ordning att pristagaren Elisabeth Thorsell bor i Järfälla utanför Stockholm. Det är visserligen sant, men hon är i alla fall mångårig medlem i vår förening och nyblivet lokalombud för Nordmarks socken där hon med familj har sitt sommarviste. Elisabeth har en lång och omfattande meritlista om vilken man till en del kan läsa på *Rötter*. Hon började sin bana som kassör och därefter ordförande i Östgöta Genealogiska Förening för att sedan fortsätta som sekreterare i

Genealogiska Föreningen och Sveriges Släktforskarförbund. I tio år var hon redaktör för Släkthistoriskt Forum. Samtidigt har hon varit flitig medarbetare och författare till en rad böcker på släktforskningens område. Efter att ha avslutat sitt engagemang i förbundet ger Elisabeth ut en egen läsvärd nättingen: *Vi Släktforskare*. Den kan man prenumerera på genom att sätta in 125 kr på postgiro 66 55 29-4. Vad beträffar värmländsk släktforskning så kan nämnas att Elisabeth arbetare med ett omfattande personregister för Nordmarks socken. Värmlands Släktforskarförening får gratulera till utmärkelsen!

Lars Gunnar Sander

Årsmötet på Släkt

I samband med släktforskningens dag invigdes den nya utsällningsmontern. Den kommer att användas vid olika mässor och släktforskardagar som föreningen deltar i. Den vackra bilden av Värmland är gjord av konstnären Allan Salmi. På bilden ser vi också Jens-Åke Nilsson, Gunnar Jonsson, Hans Olsson, K-G Lindgren och Eva Fredriksson.

Foto: Anette Carlsson.

Lördagen den 18 mars firades *Släktforskningens dag* över hela landet. För vår del hade förberedelserna för evenemanget utmynnat i ett lyckat samarrangemang med Värmlandsarkiv, Folkörörelsearkivet och Emigrantregistret. Arkivcentrums forskarsal var öppen för allmänheten där funktionärer från föreningen och arkiven informerade en stor mängd vetgiriga besökare om de skatter som göms på Hööksgatan 2 och hur man söker i dessa.

Samtidigt passade vi på att hålla vårt stadgeenliga *årsmöte*. Efter det att under tecknad hälsat välkommen och informere-

Vid årsmötet avgick de fyra suppleanterna. Här avtackas Anette Carlsson, Eva Fredriksson och Marianne Fröding av Lars Gunnar Sander. Sigvard Boström som avgick vid samma tillfälle kunde tyvärr inte närvara. Foto: Gunnar Jonsson.

rat om vårens program, så valdes Bengt Nordstrand att leda förhandlingarna. Bengt är till vardags kommunalråd i Karlstad och aktiv medlem i vår förening. Gunnar Jonsson ställde som vanligt upp som sekreterare.

Årsberättelsen med resultat- och balansräkning godkändes och lades till handlingarna. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna året. Också styrelsens förslag till ändring av stadgarna godkändes. Ändringen innebär i korthet att suppleanterna slopas och att styrelsen i fortsättningen skall bestå av högst tio (ordinarie) ledamöter. Även budgeten för år 2006 fastställdes i enlighet med styrelsens förslag.

Till ordförande omvaldes undertecknad samt till styrelseledamöter för två år Liv Hagberg från Karlstad (omval), Arne Berg från Kila (omval), Hans Olsson från Forshaga (omval), Rånald Engelbrekt från Filipstad (nyval) samt Margaretha Modén från Karlstad (nyval). Revisorerna omvaldes med det tillägg att Roland Hedström

forskningens dag

nu är ordinarie och Olle Skoog suppleant. Till ny redaktör för VärmlandsAnor valdes Åke Hörnqvist från Hammarö efter Carl-Johan Ivarsson som undanbett sig omval. Till valberedningen omvaldes Bernhard Granholm (sammankallande) och Ingrid Johansson. Som efterträdare till Rånald Engelbrekt, som invalts i styrelsen, valdes sittande mötesordföranden Bengt Nordstrand.

Årsmötet avslutades med att Lars Gunnar Sander avtackade avgående suppleanterna Anette Carlsson, Eva Fredriksson och Marianne Fröding med blommor och presentkort. Sigvard Boström och redaktören Carl Johan Ivarsson var tyvärr förhindrade att delta denna dag.

Efter årsmötesförhandlingarna föreläste författaren och arkivarien Karin Edvall om *Kvinnoöden och kvinnors villkor under 1700- och 1800-talen*. Dagen avslutades på sedvanligt sätt med kaffe och livligt släktforskarprat i Almquist-salen.

Lars Gunnar Sander

Forskarsalen var full av gamla trogna forskare och mer oerfarna släktforskare i ett gemytligt surr. Stundtals var det kö till det total personer som ställt upp som hjälp.

Har du glömt att betala medlemsavgiften?

Med VärmlandsAnor nummer 2005:4 bifogades ett inbetalningskort med uppmaning att betala medlemsavgiften för år 2006. De flesta av våra medlemmar har nu betalt denna, men fortfarande kvarstår ett antal eftersläntare. **Om du som läser detta mot förmodan inte har betalt medlemsavgiften** – var snäll och gör det snarast! Inbetalningskort bifogas. Eljest går du miste om årets återstående två nummer av vår tidning. Tänk på att försenade inbetalningar kostar föreningen tid och pengar som borde kunnat användas till bättre saker.

De här två damerna frågade glatt vilken tidning jag kom från när jag gick runt och dokumenterade släktforskningens dag. Tyvärr tog jag inte deras namn, men jag kan ändå inte motstå att ta med bilden.

Foto Anette Carlsson.

Bland dem som ingen minns

av Claes Åkerblom

Kan tyckas lite märkligt att samtidigt som en järnåldersgrav kan rubba på en motorväg så förvandlas tvåhundraåriga gravstenar till fylle i ett motionsspår. I en jämn takt försvinner våra gravstenar. En ekonomisk fråga, menar många. Horribelt, menar andra. Hursomhelst är det alltför få som fått upp ögonen för detta bortglömda kulturarv. Än är det inte för sent att rädda de gamla gravarna, och minnet av dem som byggt upp vårt samhälle.

På gamla kyrkogården i Karlstad, mellan två hukande träd, står en sten med den gåtfulla inskriptionen Ellen 1882-1919. Den står där idag, men kanske inte om ett år. Mossig och tård av tidens tand har den tjänat ut sitt syfte. Ingen sörjer och ingen minns. "Gravrätten förverkad", står det i gravregistret.

Det är en intressant gränsdragning. Samtidigt som ordet "K-märkt" cirkulerar runt i samhället och medier, går stensliparna varma. Stationskarlsförmän och kofferdimakare mejslas effektivt bort för att ersättas av Kurt Bengtsson och Karin Berg – några yrkestitlar hittar vi inte bland tjugohundratalets inskriptioner. För att inte tala om de stenar som krossas för att kanske bli fylle i en ny väg.

Kartlägg gravarna

Vi är inte de första som tar genvägen över kyrkogårdsmuren. Med närapå livet som insats tar vi ett kliv upp på de isiga stenblocken. Men det gick bra. Även nedhoppet! Vi har stämt träff med Morgan Cederlund, ansvarig för kulturfrågorna inom den kyrkliga samfälligheten i Karlstad. Det är i mitten av mars, men snön ligger fortfarande tjock över gravarna på Gamla kyrkogården. Cederlund kan dock sin kyrkogård och vet vad han hittar under snön. Han borstar effektivt undan den frusna snöskorpan.

– Här ligger H.F. Oldevig. Han var landshövding och har gett namn till en av

Karlstads gator.

Av stenen får vi veta mer "En insigtsfull embetsman, ädel medborgare, make och far".

– Oldevig är liksom sämskmakaremästaren Petter Wahlström självklar på listan över kulturklassade gravar. Wahlström för sin ålderdomliga titel. Däremot är det inte säkert att vi kulturklassar en "Disponent", om han nu inte gjort någon särskild insats i samhället.

Morgan Cederlund bryter bort ett par torra grenar, och berättar att de lagt ned ett omfattande arbete på att kartlägga gravarna.

– Självklart vill vi bevara alla gravar, men det är en ekonomisk fråga. Att bygga ut kyrkogårdarna kostar pengar, och därför försöker vi återanvända gravarna, menar Cederlund.

Han betonar ordet återanvända och berättar att det ofta innebär att gravplatsen återupplåtes med befintlig sten. Den gamla inskriptionen slipas ned och ersätts av en ny.

– På så vis behåller vi den unika miljön och känsla man kan få av att vandra omkring på kyrkogården, menar han. Här har vi både enkla träkors och stora monument.

Men kanske är inskriptionerna viktigare än stenarna? Inte så långt från gamla kyrkogården – vid torget, i bokhandeln, kastas vi lite oväntat in i just denna frågeställning. På reabordet hittar vi Per Wästbergs tegelstensvolym Minnets stigar. På sin långa resa mellan Sveriges kyrkogårdar gjorde han en anhalt även på

Karlstads gamla kyrkogård: "Invigd 1800 ger den en provkarta på Karlstads borglighet. Den är tätbefolkad och en historiebok för personhistoriskt intresserade". När vi vandrar runt på kyrkogården inser vi snabbt att denna provkarta sakta men säkert tunnas ut.

Ett föredöme

Nu skall det lugnt sägas att Karlstads kyrkliga samfällighet är ett föredöme. I slutet av 1990-talet gick man genom hela gravrättsregistret och skyltade de gravar som saknade innehavare. I de fall ingen anhörig hörde av sig återgick gravrätterna 1998 till kyrkogårdsnämnden. Totalt var det hälften av gravrätterna som förverkades och av dessa har 20 procent kulturklassats.

– Vi kan bara se det vi ser med ögat, säger Morgan Cederlund. Personhistorien vet vi ingenting om, men där har vi tagit hjälp av ett stort antal föreningar och då bl.a. Carlstads-Gillet. Sedan har vi faktiskt engagerat ett stenhuggeri som hjälpt oss med bedömningen. Då gäller det mest om det finns några speciella ornament som bör bevaras. Gjutjärnstaket bevarar vi alltid. Och grusgravarna.

Morgan Cederlund berättar hur tankarna svängt om under senare år.

– Sjuttioalet var gröna vågens årtionde. Då skulle grusgravarna bort. Ramarna kasserades och gräsmattorna bredde ut sig. Idag gör vi tvärtom och återställer grusgravarna. Faktum är att en grusyta ofta är enklare att sköta än en gräsmatta.

Släktforskar-
föreningen för dig
med rötter i Värmland

Ordföranden har ordet

Som framgår av referatet från årsmötet så blev det denna gång en del *ändringar i föreningens styrelse*. Nya styrelsemedlemmar är Margaretha Modén och Rånald Engebret som jag vill hälsa varmt välkomna. Så fick vi också en ny redaktör, Åke Hörnqvist, även han varmt välkommen till det ansvarsfulla uppdraget.

Själv blev jag omvald till *ordförande* och tackar naturligtvis för förtroendet. Men nu har jag innehaft denna post sedan 1988 och det är egentligen en alldeles för lång tid. Och före det var jag kassör i fem år. Därför meddelade jag årsmötet att detta får bli det sista året som jag sitter som ordförande.

I början av april blev det ett förfärligt ståhej. Och varför det då? Jo, Svenska Dagbladet publicerade en artikel där en viss mr *George Walker Bush*, med andra ord USA:s president, påstods härstamma från lilla Sillerud i Värmland. Jag plus några andra släktforskare med anknytning till Värmland blev uppringda och utfrågades av olika

massmedia. Också reportageteam från kungliga huvudstaden gjorde sig omaket att leta sig ut till Sillerud där en förvånad allmog intervjuades. Trots mitt påpekande att jag inte är någon expert på just emigration och Nya Sverige så insisterade man på att få sända en intervju med mig på SVT24. Där gjorde jag mig skyldig till ett smärre landsförräderi genom att påstå att presidentens anfader Måns Andersson sannolikt var finne! Till samma slutsats har dock även den finländske släktforskaren K-G Olin i Jakobstad kommit enligt ett mail han hade vänligheten att tillsända mig efter TV-framträdandet. Därom kunde man också läsa några dagar senare i Nya Wermlandstidningen.

Vår senaste fikaträff på Arkivcentrum var i mitt tycke mycket lyckad. Ett 25-tal medlemmar kom samman och berättade vad man funnit om släktforskning på Internet. Det är synd att det inte kommer fler till dessa träffar. Ett av de intressantaste inläggen svarade Pelle Norelius för. Bland annat nämnde han *brevdatabasen* som man finner under SVAR:s hemsida. Denna hade jag inte ägnat något som helst

intresse, men nu gick jag hem efter mötet och testade den. Och se, där fanns ju uppgifter som berörde min egen forskning!

När detta skrivs så är *Genline* tillsammans med DIS på turné i Värmland. Man far runt till de olika biblioteken med Genlines husbil och demonstrerar släktforskning på Internet. Detta var något som vi i vår styrelse av en händelse fick kännedom om bara några dagar i förväg. Inom vår styrelse är vi synnerligen förvånade över Genlines egendomliga marknadsföring! Nog borde det väl ha varit intressant för företaget att samarbeta med vår förening i detta sammanhang?

I sommar kommer vi att vara med på Gammelvala i Brunskog, Forshagadagarna och Släktforskardagarna i Stockholm/Nacka. Till hösten har programkommittén inom styrelsen diskuterat en eventuell *anbytarträff*. Du som läser detta, hör gärna av Dig med önskemål om var vi lämpligen i så fall skulle förlägga en sådan träff.

Lars Gunnar Sander

Turistattraktion

Men som sagt, trots allt finns det ett stort antal inskriptioner som de närmaste åren kommer att försvinna. Det är människor som verkat ett helt liv i Karlstad. Kanske levde de undanskymt, som väverskan Hanna i sitt gårdshus i Haga, eller i offentligheten som fabrikör K. P. Larsson. Den senare vilar under en imponerande granitpelare – i en grav som redan är förverkad...

Fortfarande är det många Karlstadsbor som möter deras namn. Man behöver ens inte gå in på kyrkogården. Den som cyklar förbi längs älven får ofta med sig namn som konsul Philip Rudd och hamnfogden Sven Andersson. För att inte tala om borgmästaren Carl Moberg, under en

sten med borgmästaren själv i relief. Nästan som om de döda har något att säga ropar de gamla stenarna ut sitt budskap över kyrkogårdsmuren.

Morgan Cederlund blir alltmer entusiastisk under vårt samtal. Han nämner ordet turistattraktion, men hejdar sig litet. Han berättar att vandringar på kyrkogården har blivit populärt. Och med en guide blir alla dessa människor levande igen – oberoende av om någon sörjer dem eller ej.

- Hör gärna av dig igen, ropar han när vi tar adjö.

Cederlund slänger vant igen grinden, medan skrivaren halkar vidare i snön. Här ligger handlanden Per Lundberg där ”deltagande vänner hulpo de sörjande att resa

stenen såsom ett minne åt den arbetsamme”. Här är trotjänarinnor, borgmästare och badmästare. Men här vilar också forskningsresanden, Walter Kaeuclern – han som både hann disputerat på lemurhannars könsorgan och stifta Travellers Club i Göteborg... Ja, det är en nästan magisk känsla att vandra fram över en kyrkogård, och stämningen förstärks av marsskymningen. Innan solen försvinner bortom Sandgrundsudden hinner den kasta några strålar på det bländvita kors som vakar över Johan Fredrik Ödmans Familiegraf. Handlanden själv, hustrun och en rad släktingar. Döda och glömda, men genom gravstenen bevarade i folks medvetande. □

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

Anbudet 2006:1 (Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening) Efterlysning berörande Bengt Svensson f 1827 i Visnum och hans hustru Anna Andersdotter f 1834 i Visnums-Kil.

Boden-Anan 2006:1 (Boden Överluleå ForskarFörening) Antavla för poeten Arthur Arvid Landfors f 1888 i Norrhed, Överluleå och d 1973 i Massachusetts. Bland anfäderna märks Lars Olsson d 1829 i Skåfterud, Stavnäs och dennes hustru Marit Andersdotter f 1755 i Ällevik, Stavnäs och d 1816 i Lilldalen, Stavnäs. Vidare Måns Pehrsson f 1756 i Lerboda, Boda och d 1793 i Gulllesby, Brunsbog samt dennes hustru Christina Olsdotter f 1753 i Nordsjö, Boda.

Bryggan 2006:1 (Emigrantregistret) Från Bjurtjärn till Moline av *Martha Jansson*. Historien om Salunga av *Kjell Emanuelsson*: Salunga i Pennsylvania är uppkallad efter Salungen i Mangskog. Orten grundades av bröderna Anders och Bengt Jönsson som först kom till Nya Sverige år 1638.

Gränsposten nr 57 (Gränsbygdens Släktforskar i Dalsland, Bohuslän och Østfold) Domaresläkten av *Per Kjellin*.

Medlemsblad 2006:1 (Trollhättebygdens Släktforskar) Exempel ur CD-skivan *Polisunderrättelser*: Frans Lindholm f 1857 i Gillberga.

Släkt-Trädet 2006:1 (Nordvärmlands Släktforskarförening) Familjen Anna Olofsdotter och John Fryklund av *Helen Forsberg, Red Wing, Minnesota*: John var född 1842 i Edet, Fryksände och hans hustru 1837 i Röbjörkeby.

Strödda Annotationer nr 35 (Släktforskarblad för Örebro län) Efterlysning avseende gruvfogden Christoffer Petzäll (1600-tal).

SunneBygda 2006 (Sunne Hembygdsförening) Sunne i North Dakota och i Värmland av *Alf Brorson*: 1897-1900 hette församlingens pastor Anders G Olsson fi Sillerud och 1901-1907 L.W. Gullström från Nedre Ullerud. Mormors historia av *Ville Larsson*: Maria Persdotter f 1840 på knektbostället i Askersby. Ur Olof Nilssons liv av *Arne Linnarud*: Olof var född 1774 i Boseby. Sunne Yllefabrik av *Kerstin Meric och Olle Gustafsson*.

Vi Släktforskar 2006:3 (Elisabeth Thorsell) Vem var Lorentz Wilhelm Backeling? Av *Elisabeth Thorsell*: Backelin var handelsman i Filipstad och Persberg 1850-1904.

Övrigt

Arosiana 2006:1 (Västerås Släktforskar-klubb) Livslängd förr och lite annan statistik av *Ingemar Widestig*.

KLGF-bladet nr 58 (Kalmar läns Genealogiska Förening) Okänd fader och barnhusbarn, referat från föredrag av *Ragnar Fornö*.

Medlemsblad 2006:1 (Trollhättebygdens Släktforskar) Kyrkbokföringens historia av *Ingrid Thorén*.

Släktdata 2006:1 (Föreningen Släktdata) Rädda dina gamla släktbilder, avsnitt 2 av *Christer Engstrand*.

Släkthistoriskt Forum 2006:1 (Sveriges Släktforskarförbund) Miltals med handlingar väntar på besök i Frihamnen av *Hans Egeskog*. O Canada! Nu kommer landets folkräkningar på nätet av *Ted Rosvall*.

Nr 123

Antalan är insänd av

Malte Nilsson
Cordvägen 5c
660 50 Vålberg
054-54 26 55

I VärmlandsAnor nr 2004:4, sidorna 16-17 finns en artikel om *Skräddaren och soldaten Emil Ågren*, skriven av Malte Nilsson. Samtidigt som artikeln skickade Malte in en antavla för Emil, som nu kommit på tur att publiceras. Kursiverade uppgifter i antavlan är kompletterade med hjälp av Värmlands Kyrkboksregister. (Red:s anm.)

Arkivfynd i Skillingmark

I samband med ett arkivbesök i Köla pastorat gjordes ett udda arkivfynd. Prästgården i Skillingmark hade nyligen tömts på en del gamla böcker. Bland dessa återfanns en husförhörslängd från Skillingmarks församling från tiden ca 1806-1815! I arkivförteckningen finns en lucka redovisad för tiden 1804-1821. I den äldsta arkivförteckningen från 1884 anges att luckan beror på att: "...enär böckerna gått förlorade wid eldsvåda i komministerbostället Hofsten." Till viss del kan denna lucka nu täppas till. Uppenbarligen har eldsvådan inte slukat allt material. Längden kommer att tas med i samband med att Skillingmarks moderna kyrkböcker beräknas skannas i höst.

www.genealogi.se/varmland

Upprättad för Emil Andersson Ågren, f. 9/9 1861 i Gårdsjö, Gillberga(S)					Alla orter i (S) län	
Antavla nr 123	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, far	Jonsson	Jansson, Jonas				
Magnusson	Magnus	f. 1749, Bro				
Anders		d. 24/3 1796, Bro				
Skräddare	f. 1790		8			
f. 14/3 1835	Huggenäs, Hög S	Persdotter, Britta				
Kila, Knöstad, Bråten La	d. 13/2 1866	f. c1750, Gillberga				
d. 1/5 1919	Kila, Svanhult, Gåddvik					
Stavnäs, Fjölle S	g. 26/12 1816, Kila	4	9			
g. 1/1 1861	Nilsdotter	Nils Arnesson, Bonde				
Gillberga	Stina	f. 25/11 1753, Ulvsbol, Kila	Svensson, Arne, Fjärdingsman			
Nr 1, ansökare		d. 24/7 1823, Kila, Boda, ST	Nilsdotter, Britta			
Ågren	f. 9/10 1794	g. 26/12 1780, Kila	10 1719 - 5/1 1763, Kila, Uppliden			
Emil Andersson	Kila, Östensbyn	Olssdotter, Kerstin	Nilsson, Olof			
Soldat, skräddare	d. 8/4 1867	f. 20/8 1755, Kila, Höke N	1688 - 19/7 1764, Kila, Höke N			
f. 9/9 1861	Kila, Svanhult, Gåddvik	d. 8/9 1800, Kila, Skrufserud Ö	Svensdotter, Britta			
Gillberga, Gårdsjö	5	11 f. 1714, Kila				
d. 8/10 1953	Andersson	Larsson, Anders, Hemmansägare				
Ed, Slottsbron	Anders					
g. 21/11 1886	f. 8/7 1808	d. 1833, Borgvik	12			
Ed	Borgvik					
Udd		Larsdotter, Annika	Eriksson, Lars, Kyrkvård			
Carolina Emilia		f. 19/2 1777, Borgvik, Borgvik N	1731, Borgvik - 1783, Borgvik			
f. 27/8 1863			Ersdotter, Katrina	Persson, Erik	f. c1717	
Nr 3, mor	6	13 f. 29/6 1744, Borgvik, Borgvik N	Andersdotter, Marit	f. c1722		
Andersdotter	Andersdotter	Larsson, Anders, Nämndeman	Olsson, Lars			
Maja Cajsa	Kajsa	f. 1/2 1780, Borgvik	1739?, Borgvik - 1790, Borgvik			
			Larsdotter, Stina			
f. 28/10 1838	f. 1/2 1811		14 f. 1749, Borgvik			
Borgvik, Borgvik	Ed, Kållerud	Jansdotter, Maria	Christofersson, Jan, Kyrkvård	Johansson, Christofer	1734 - 1780, Ed, Kållerud	
d. 22/7 1926	d. 3/12 1853	f. 23/10 1786, Ed, Kållerud	3/8 1760, Ed, Kållerud - 21/3 1821, Ed	Olssdotter, Maria	f. 1739	
Stavnäs	Borgvik	d. 6/5 1815, Ed, Kållerud	Andersdotter, Katarina			
	7	15 1758, Ed - 25/3 1819, Ed, Kållerud				
29/9 2004						

Gränsträffen i Örje

Lördagen den 25 mars hade vi en träff med Östfold historielag på Marker rådhus i Örje. Ett 15-tal medlemmar från vår förening infann sig tillsammans med ett större antal deltagare från den norska sidan. Som alltid får man väl tyvärr konstatera! Möjligen låg träffen för nära inpå Släktforskningens dag för att locka tillräckligt många.

Föredrag hölls av Per-Øivind Sandberg från statsarkivet (=landsarkivet) i Hamar. Han framhöll bland annat att Värmlandsarkiv i Karlstad har mycket material om norrmän. Ett exempel på detta är det numera hädangångna norskägda skogsindustriföretaget Mölnbacka-Trysils arkiv.

Då det gäller kyrkoarkiv finns det en hel del skillnader mellan Sverige och Norge som kan vara nyttiga att känna till. De norska kyrkoarkiven har förstörts i bränder i betydligt större omfattning än de svenska. Sedan har vi det här med husförhörslängder. Sådana finns bara i Sverige och Finland. Varken i Danmark och Norge eller i övriga Europa finns husförhörslängder. Konstigt nog är det inte alla släktforskare som känner till detta!

Det var inte utan att man kände sig litet stolt när föredragshållaren lovprisade de svenska kyrkböckernas rikedom på information. I Norge saknas exempelvis yrkestitlar och dödsorsaker. Då det gäller död- och begravningsböcker tycks det råda en väsentlig skillnad mellan Sverige och Norge. I Norge är det bara de som blivit begravda som förs in i dessa längder. Jag förmodar att föredragshållaren därmed menade de som haft råd att bli begravda med begravningsgudstjänst.

Efter föredraget blev det fika och släktforskarprat. Vår medhavda dator med Sveriges dödbok och Sveriges befolkning 1890, 1970 och 1980 väckte berättigat intresse och en och annan besökare kunde där finna sina svenska släktingar.

Av Jul Aage Krosby fick vår förening mottaga en CD innehållande dödsannonser ur *Indre Smaalenenes Avis och Smaalenenes Avis 1986-2005*. I denna CD finns också 22 505 namn i bokstavsordning på personer avlidna under perioden 1920-2005. För varje namn anges dödsdag och en sifferkombination som jag tolkat som tidningens nummer. Dödsannonserna är sorterade på 20 filer, en fil för varje år, och inom filen i bokstavsordning. Upphovsmannen framhöll att här finns många personer med svenska rötter. Inom vår styrelse får vi försöka komma underfund med hur vi på lämpligt sätt skall göra detta förnämliga material tillgängligt för våra medlemmar. Tack Jul Aage Krosby!

Lars Gunnar Sander

Nr 124

Har varit på biblioteket och kikat i Värmlandsanor, som jag f. ö. tycker är väldigt matnyttig. Samtidigt som jag vill bli medlem bifogar jag också en antavla för min mamma, där anorna på morfars sida nästan uteslutande kommer från Värmland.

Agneta Sköld
Västgötegatan 2a
722 11 Västerås
021-18 37 13

Namn åt de döda

I VärmlandsAnor 2005:4 redogjordes för läget i projektet *Namn åt de döda*. Som vi då konstaterade så ligger inte Värmland särskilt bra till i statistiken jämfört med andra län. Efter detta har dock några ambitiösa medlemmar adopterat ett antal socknar vilket styrelsen tacksamt noterat. I VärmlandsAnor 2006:1 redogjorde vi för den metod för registrering som vi tagit fram tillsammans med Värmlandsarkiv. Fortfarande bör ett stort antal socknar kompletteras särskilt med åren 1947-1949.

Följande socknar är i sin helhet ej adopterade för perioden 1947-1970:

Bjurtjärn
Dalby
Gräsmark
Högerud
Lungsund
Norra Finnskoga
Norra Ny
Nyskoga
Stavnäs
Storfors
Sunne
Södra Finnskoga

m (3) t. Agneta Sköld. Orter i (S) län om inte annat anges						
Antavla nr 124	Upprättad för Birgit Håkansson, f 14/2 1913 i Västerås(U)	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	Generation VI	Generation VII
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63	Nr 64-127	Nr 128-191
Nr 2. <u>får</u>	Håkansson	Jansson, Håkan	Nilsson, Jan	Jönsson, Nils	1727, Ölme, Högåsen - 6/8 1776, Ölme, Högåsen	
Håkansson	Fredrik	f. 28/1 1802, Ölme, Skräkvik	1/6 1760, Ölme - 22/5 1820, Ölme	Andersdotter, Britta	1725, Ölme - 19/9 1808, Ölme, Finnön	
Georg		d. 25/4 1889, Ölme, Tofta N	Håkansson, Ellika	Henriksson, Håkan	18/9 1732, Ölme - 2/7 1813, Ölme, Svenserud	
f. 12/9 1885	f. 30/4 1846		8 1/3 1770, Ölme - 14/8 1822, Ölme	Andersdotter, Katarina	12/5 1733, Ölme - 28/11 1773, Ölme	
Ölme	Ölme, Kummelön	Nilsson, Kajsa	Henriksson, Nils	Uller, Henrik	1722 - 30/11 1776, Ölme	
d. 2/6 1967	d. 22/9 1930	f. 21/8 1804, Ölme, Ulvsjö Ö	20/8 1760, Ölme - 22/4 1818, Ölme	Nilsson, Sigrd	5/10 1730, Nyed - 3/4 1810, Ölme, Gårdslösa	
Västerås(U)	Ölme, Strandvik	d. 30/1 1864, Ölme, Kummelön	Andersdotter, Kajsa	Håkansson, Anders	1714, Ölme - 7/4 1795, Ölme, Rudsberg N	
	4		9 22/11 1761, Ölme - 23/4 1809, Ölme	Jönsdotter, Ingrid	1719, Ölme - 3/1 1788, Ölme	
	Nilsson, Nils	Olsson, Nils	Olofsson, Olof	Olsson, Olof	26/1 1755, Ölme, Råvsala S - 16/7 1779, Ölme	
	Lovisa	f. 27/10 1814, Ölme, Råvsala S	20/9 1778, Ölme - 11/10 1826, Ölme	Bengtsdotter, Maria	1/7 1750, Ölme, Sunnäs V - 24/2 1821, Ölme	
		d. 6/7 1874, Ölme, Finnängen	Nilsson, Anna	Carlsson, Nils	28/10 1754, Lungund - 10/2 1829, Lungund	
Nr 1. <u>ansökare</u>			10 23/1 1790, Lungund - 23/5 1865, Ölme	Andersdotter, Lisa	1759, Lungund - 16/8 1795, Lungund	
Håkansson	f. 11/7 1847	Jansson, Johanna	Jonsson, Jan	Jansson, Jonas	21/12 1746, Ölme, Bråten - 3/10 1823, Ölme	
Birgit	Ölme, Bråten	f. 18/8 1821, Ölme, Bråten	27/3 1782, Ölme - 25/5 1835, Ölme	Olsson, Maria	20/4 1753, Ölme, Stubberud - 31/1 1822, Ölme	
f. 14/2 1913	d. 13/12 1927	d. 3/1 1881, Ölme, Långnäs	Ersdotter, Stina	Jansson, Erik	17/4 1750, Ölme, Rudsberg S - 14/7 1787, Ölme	
Västerås(U)	Ölme, Strandvik		11 2/1 1783, Ölme - 9/3 1862, Ölme	Månsdotter, Ingeborg	30/8 1749, Ölme, Mårön - 30/8 1828, Ölme	
d. 13/1 2003	Larsson	Larsson, Anders Gustav	Gustavsson, Lars	Larsson, Gustav	f. 14/6 1772, Höls(AB)	
Västerås(U)	Carl Gustav	f. 9/10 1824, Vårdinge(AB)	f. 23/2 1799, Vårdinge(AB), Rudetorp	Anna	f. 1772, Höls(AB), Katnäs	
	f. 23/5 1855	d. 2/3 1901, Värmdö(AB), Evlinge	12 f. 20/5 1801, Frustuna(D)	Holm, Anna Stina	27/4 1778, Ekeby(C) - 1842, Vårdinge(AB)	
	Huddinge(AB)	Andersdotter, Britta	Rosenberg, Anders Jansson	Andersdotter, Anna Lisa	1770, Turinge(AB) - 1835, Vårdinge(AB)	
	d. 18/2 1917	f. 7/4 1826, Huddinge(AB), Rosenl.	f. 24/2 1787, Rådmansö(C), Åkerö	Andersson, Jan	27/2 1759, Rådmansö(C) - 1820, Rådmansö(C)	
	Nacka(AB)	d. 17/5 1902, Värmdö(AB), Evlinge	Andersdotter, Katarina	Andersdotter, Karin	1763, Rådmansö(C) - 1828, Rådmansö(C)	
Nr 3. <u>mor</u>		13 f. 3/8 1794, Rådmansö(C)				
Larsson	Andersdotter	Jönsson, Anders	Lilja, Jöns Olofsson	Olofsson, Olof	24/3 1743 - 1789	
Selma	Johanna	f. 6/7 1811, N Möckleby(H), Lång.	8/4 1765, N Möckleby(H) - 31/1 1818	Jönsdotter, Maria	21/10 1746, N Möckleby(H) - 28/6 1769	
f. 11/5 1884	f. 2/4 1857	d. 10/7 1898, N Möckleby(H)	Jönsdotter, Maria	Jonsson, Jöns	f. 17/9 1720, M Möckleby(H)	
Boo(AB)	N Möckleby(H)		14 14/1 1755, N Möckleby(H) - 10/2 1854	Persdotter, Karin	22/7 1733, N Möckleby(H) - 6/1 1791	
d. 17/2 1929	d. 3/3 1917	Åberg, Anna Maria	Åberg, Jaen Larsson	Olofsson, Lars	21/9 1759, N Möckleby(H) - 1840, N Möckleby(H)	
Västerås(U)	Nacka(AB)	f. 30/11 1817, Algutsrum(H), Holmt.	24/5 1787, N Möckleby(H) - 29/1 1834	Johansdotter, Britta	22/3 1761, N Möckleby(H) - 21/4 1830	
		d. 18/1 1907, N Möckleby(H)	Nilsson, Anna	Lindblad, Nils	18/11 1750, Algutsrum(H) - 1823, Algutsrum(H)	
		15 18/12 1783, Algutsrum(H) - 10/1 1854		Bengtsdotter, Kristin	22/10 1759, Algutsrum(H) - 2/12 1817	
4/2 2005						

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

794. Jag har en ana - *Johan Gustaf Hedrin*, född 1868-05-31 i **Tösse** (P). Han gifter sig 1893-03-25 vid Hagfors bruk, **Norra Råda** med *Anna Katarina Hammarbäck*. De får tillsammans en dotter 1893-12-21. Anna Katarina flyttar med dottern tillbaka till sina föräldrar och de utvandrar 1895 till Minnesota. Där föder hon 1895 en son - *Anskar Hedrin*. Hedrin är folkskollärare i Norra Råda och följer inte med till USA. Jag har någons sett en anteckning att han fortsatte sin verksamhet i **Karlstad**, men kan inte återfinna den. Jag undrar dels om någon känner till denne man och har uppgifter om honom, dels om det möjligen finns elevuppgifter från folkskoleseminariet i Karlstad kvar från tiden.

*Annastina Sekunde,
Artillerigatan 10 A,
752 37 UPPSALA.
Tel. 018-516910
ansti@telia.com*

795. Jag söker efter min morfars *Carl Emil Groth* anor från **Sillerud**, Snarkil (på mödra sidan). Hans far var *Olof Snarfält* 1823-11-10 mor *Serfia Hulda Laura Groth* 1831-04-17. Morfar var *Erik Gustaf Groth* 1805 och mormor *Kristina Backman* 1809.

*Ingvar Norman
Fredriksberg
19791 Bro
tel 08 582 49302
ingvar.norman@telia.com*

796. Under 1800-talets mitt verkar det ha kommit på modet bland värmlänningar i skradderibranchen att ta sig namnet *Reuterdaahl* som gesällnamn. Så fick troligtvis min ana, farfars farfar skraddarmästaren *Johan Leonard* (f. 1834 i **Karlstad** som *Johan Lenart* med ett "n"), sergeanten, fältjägaren och sedermera skraddarmästaren *Jonas Jansson R* (f. 1835) och

skraddaren *Nils R i Brunskog* (f. 1836) sina familjenamn. Senare lade även Jonas bror, backstugusittaren *Lars Jansson R* (f. 1846) i Kärne till namnet *Reuterdaahl* till sitt gamla familjenamn. Är det någon i Värmlands släktforskarförening som vet något om ursprunget till denna sed? Mycket tacksam för all tänkbar information som kan leda vidare mot svaret på gåtan.

*Jan Reuterdaahl
Ytterbyvägen 34
185 94 Växholm
jan.reuterdaahl@pub.mil.se*

797. Jeg trenger opplysninger om følgende person, da jeg tror at han kanskje kan være min Oldefars bror. *Karl Högberg* født 1869 Sverige Murarbetare gift med *Hanna Högberg* født 1871 Id Norge. Min Oldfar het *Högberg Johannesson Olof Fredrik* født 1865-10-09 i Madskogen **Tösängen Rölunda** han giftet seg i 1889-08-31 med *Maja Kajsa Olsdotter*? (Marie Olsen står hun oppført som i Norge). Faderen til Olof Fredrik het *Johannes Olsson* født 1826-06-10. Han var gift med *Stina Maja Jonasdotter* født 1834-05-09. *Unni Högberg Johansen* Norge.
reven11@hotmail.com

798. Jag underar vad var **Erikstad** i eller utanför **Karlstad** för ställe? Var det ett hem för sjuka och gamla eller något liknande? Min farmor arbetade där 1915 som hushållerska när min far föddes. Min farmor hette *Signe Alma Viktoria Skogsberg*. Hon hade två utomäktenskapliga söner, *Evert* född 1912 i **Arvika** och *Karl-Olof* född 1915 20/3 **Karlstad**. Den aktuella grenen av släkten Skogsberg kom-

mer från **Sillerud** och **Arvika**.

Samtidigt undrar jag kom det finns någon som vet något om en herre vid namn *Hjalmar Pettersson* som emigrerade till **Port Lincoln i Australien**? Namnet *Bessie* figurerar i sammanhanget. Jag har inget årtal att gå på men gissar på 1920-30-talet.

*Britt-Marie Blixt
Bohnstedts väg 24
640 43 Ärla
britt-marie.blixt@eskilstuna.se*

799. *Nils Jansson Åsberg* (Född 1829-10-13 i **Nordmark**, död 1876-01-02 i Nordmark) och hans hustru *Johanna Berg Åsberg* (Född 1831-12-10 i Nordmark, död 1905-06-22 i **Ludvika**?) hade en son *David Åsberg* (född 1872-06-23) Denne David har jag inte kunnat följa vidare. Vart tog han vägen?

*Ingrid Åsberg-Torpe
Fjuserud Tallbacka
670 41 Koppom
ingrid.torpe@telia.com*

800. Min oldefar *Andreas Andreasson* Född 1829 i **Eda**. Död 1895-03-05 i **Fyresdal Telemark Norge**. Kyrkeboken i Fyresdal er det skrive både Andersson og Andersen. Det står att han kom ifra Eda i Sverige, men det hadde vert OK og fått greie slekta i Sverige. Han kalte seg *Kongsvinger (Vinger)* da han kom til Fyresdal. Håper dere kan hjelpe meg. På forhånd takk.

*Gunnar Naverdalen
Lårdal 3891 Høydalsmo
Telemark, Norge
Tel 4735076734
mobil.4797148510*

Släktforskar dagarna i Nacka Strand

Årets släktforskar dagar kommer att vara i Stockholm, närmare bestämt i Nacka Strand. Lokalen heter Factory och var ursprungligen byggd som bilfabrik. Lokalen är trevligt belägen i en fabriksmiljö från 1800-talet som sätter en unik prägel på hela området.

Vägbeskrivning

Du tar dig enklast till oss med bil väg 222 mot Nacka, avfart Nacka Strand. Tag sedan vänster efter tunneln. På höger sida ser du Factorys huvudingång

Det är lätt och smidigt att åka buss till Nacka Strand. Med buss 443 från Slussen tar det ca 8-10 minuter. Från Handenterminalen i Haninge åker man buss 840 och från Fisksätra tar man buss 465.

Mer information om Factory och Nacka Strand får du på www.factory.se

Samåkning

Är du intresserad av att samåka med andra från Värmland kan du kontakta Lars Gunnar Sander senast den 30 juni på tel 054-87 27 54 eller med ett mail till adressen lgsander@algonet.se

Mer information

Programmet är i skrivandets stund inte helt klart. På www.stockholm2006.se finns alltid aktuell information.

Föreläsningar

Marianne Söderberg - Det var en gång... Att berätta en släktsaga

Anders Thornström - Den digitaliserade släktforskaren

Henric Åsklund - Komponera ett eget släktvapen

Per Clemensson - "Bröderna Larsson". En emigrantagent och hans arkiv

Kalle Bäck - Kan man lita på domboken? Ett föredrag om källkritik

Per Nordenvall - Riddarhuset och adelsforskningen

Göran Alm - Stormaktstidens Stockholm. Huvudstaden under ätterna Vasa och Pfalz

Virve Polsa - Ätten Holstein-Gottorp i Sverige

Ted Rosvall - Ätten Bernadotte, den nya dynastin

Lars O. Lagerqvist f.d. museidirektör - Svensk mynträkning - världens krångligaste?

Peeter Grünberg Släktforskning kring estniska och livländska anor

Gunnar Ståhl Resor till och från Stockholm 1680-1860 inkl pass-, tull- och postfrågor. Betoning på perioden 1750-1860 men också på redogörelse om källmaterialet.

Elmar Bruhn Släktforskning i Pommern och Mecklenburg

Helmut Müssener Flykt till och exil i Sverige 1933-1950 undan nazismen. Publicister, författare, musiker och politiker. Vad har dessa betytt för Sverige. Vad betyder de idag för svensk kultur? Exempel: Willy Brandt, nobelpristagaren Nelly Sachs och författaren Kurt Thucholsky

Carl-Henrik Carlsson - Judisk släktforskning

Inger Vidja - Folkkultur i land och stad

Kalle Bäck - Svenskarna! Så ser utlänningar på oss, och så ser vi på oss själva

Dessutom ytterligare föredrag om bl a Samisk- och Resandeforskning, Estland och Estlandssvenskarna, Sverige och Nord-Tyskland, Svenskbyborna och mycket annat.

801. Jeg leter etter opplysninger om *Stina Olsdotter (Olofsdotter)* født: 1749 men vet ikke hvor. Gift 1779-01-03 i Treskog, **Gunnarskog** med *Mattes Klemetsson Ronkainen*. Død 1825-02-03 i Hiransberg, **Østmark**. Ønsker opplysninger om henne og hennes slekt.

Reidun Berntsen

Myrullveien 14

2022 Gjerdrum

Norge

Tel 0047 63990372

k-bernt3@online.no

802. Jag söker föräldrar till *Nils Nilsson* född 1700 troligen i **Bjurtjärn**. Död 1772-10-04 (Lungsund C:3). Vigd 1727 med *Margareta Fransdotter*, dotter till *Frans Fassin*, död 1714. Notering i vigselbok: från Grana **Bjurtjärn**. I familjen finns bl.a. dottern *Margareta Nilsson* född 1732-02-22 i Släbråten **Lungsund**.

Folke Björk

Nedre Borgmästaregatan 2 B

591 30 Motala

Tel 0141-210627

folke.bjork@comhem.se

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer, markerade med *. Ange ditt medlemsnummer när du beställer. För angivet pris tillkommer porto. Order som överstiger 500:- skickas per postförskott, övriga faktureras. Egna publikationer kan även köpas direkt hos föreningens sekreterare. Vi rekommenderar beställning via brev till sekreteraren eller e-post till vsff@telia.com. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Register till Vitsand

Registrerat av Framtidshuset/
Reliken, Säffle

Födde

7248 poster
Totalt 450 sidor A4
Del 1: 1824-1869 175:-*
Del 2: 1870-1920 175:-*

Vigde

1315 poster
106 sidor A4
1824-1920 95:-*

Döde

3849 poster
168 sidor A4
1824-1920 140:-*

Register och avskrifter

Bogen

Carl-Johan Ivarsson
Fb, Vb, Db 1850-1920 225:- *

Botilsäter

Arbetsmarknadsprojektet Cresco
Födde 1721-1920 225:- *
Vigde 1721-1920 110:- *
Döde 1721-1920 150:- *

Bro

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1692-1835 225:- *
Födde 1836-1920 225:- *
Vigde 1692-1920 150:- *
Döde 1689-1920 190:- *

Brunskog

Rolf Brodin

Husförhör 1760-1763 50:- *
Sven Haage
Födde 1688-1815 275:- *
Födde 1816-1865 275:- *
Födde 1866-1930 275:- *
Vigde 1691-1930 225:- *

Ekshärad

Mats Hellgren

Födde 1665-1722 200:- *
Födde 1723-1799 140:- *
Förs. bok 1665-1750 200:- *

Eskilsäter

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1688-1920 225:- *
Vigde 1688-1920 100:- *
Döde 1688-1920 125:- *

Fryksände

Knut Malmström

Födde 1707-1765 225:- *

Glava

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1696-1817 220:- *
Födde 1818-1872 220:- *
Födde 1873-1920 220:- *
Vigde 1699-1920 175:- *
Döde 1696-1920 240:- *

Utnyttja din medlemsrabatt!

Medlemmar får 10% rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *.

Gunnarskog

Carl-Johan Ivarsson

Vigde 1688-1920 225:- *
Födde 1688-1799 225:- *
Födde 1800-1842 225:- *
Födde 1843-1871 225:- *
Födde 1872-1920 225:- *
Döde 1688-1843 225:- *
Döde 1844-1920 225:- *

Huggenäs

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1744-1920 175:- *
Vigde 1761-1920 90:- *
Döde 1761-1920 100:- *

Kila

Gunnar Jonsson

Födde 1640-1817 225:-
Födde 1818-1900 225:-
Vigde 1689-1900 120:-
Bouppt. 1744-1859 60:-

Lysvik

Arne och Moira Linnarud

Fb, vb, db 1692-1793 350:-
fb, vb, db 1793-1821 250:-

Millesvik

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1688-1920 165:- *
Vigde 1688-1920 70:- *
Döde 1688-1920 100:- *

Norra Råda

Mats Hellgren

Födde 1725-1769 140:- *

Ny

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1688-1840 200:- *
Födde 1841-1920 200:- *
Vigde 1688-1920 145:- *
Döde 1688-1920 190:- *

Stavnäs*Jan Thimberg*

Födde 1687-1775	170:- *
Födde 1776-1850	200:- *
Födde 1851-1920	225:- *
Vigde 1687-1920	225:- *
Döde 1687-1820	225:- *
Döde 1821-1920	225:- *

Sunne*Margit Olsson och Arne Linnarud*

Fb, Vb, Db 1669-1736	300:-
Fb, Vb, Db 1737-1758	300:-
Fb, Vb, Db 1759-1774	300:-
Fb, Vb, Db 1775-1793	350:-

Södra Ny*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1738-82, 1823-1920 ...	190:- *
Vigde 1739-1920	110:- *
Döde 1739-1920	125:- *

Tveta*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1687-1829	165:- *
Födde 1830-1920	165:- *
Vigde 1730-1766, 1778-1920	100:- *
Döde 1687-1920	170:- *

Vitsand*Framtidshuset/Reliken, Säffle*

Födde 1824-1869	175:- *
Födde 1870-1920	175:- *
Vigde 1824-1920	95:- *
Döde 1824-1920	140:- *

Väse*Anette Carlsson och Sigvard Boström*

Vigde 1683-1930	300:- *
-----------------------	---------

Älgå*Arbetsmarknadsprojekt i Arvika*

Födde 1688-1835	225:- *
Födde 1836-1924	225:- *
Vigde 1688-1920	125:- *
Döde 1687-1920	160:- *

Ölserud*Arbetsmarknadsprojektet Cresco*

Födde 1754 - 1920	225:- *
Vigde 1754 - 1920	60:- *
Döde 1754 - 1920	100:- *

Östmark*Kerstin Risberg*

Födde 1765-1820	240:- *
-----------------------	---------

Ortregister*Gunnar Jonsson*

Värmland (2:a utgåvan)	70:- *
Dalsland (2:a utgåvan)	45:- *

Värmländska Antavlor 1-50

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1990-1997. 140:- *

Värmländska Antavlor 51-100

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1997-2004. 90:- *

Arbetsvandringar Värmland Härjedalen

under 1800-talet 100:- *

*Roger Alderstrand o ABF Härjedalen**Litteratur***Anor och anekdoter**

Värmlands Släktforskarförnings jubileumsbok 2003. 25 författare skriver om släktforskning och Värmland. 100:- *

En kyrkoherdes vardag Ekshärad 1700-1758*Mats Hellgren*

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. 150:- *

Boställen i Säffle kommun*Sven Johansson*

Över 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus. CD-skiva, Excelformat. 90:- *

Ölme Härads Dombok 1629 - 1650*Axel Em. Löf*

Nytryck från 1997. Huvuddelen av materialet utgörs av Ölme härads dombok. Dessutom finns ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkobok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Varnum 1642 mm. Häftad, 234 sid. 200:- *

Wermlandslegten Ekelund*Leif Robertson 2003.*

"Slegtbeskrivning öfver Wermlandslegten Ekelund och dess förgreningar 1500-2000". 411 sidor, A4, illustrerad, personregister. 250:- *

Kvarnarna vid Rottanafallen*Eric Sundell*

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-talet. Teknik, matning, kvarnbeskrivningar. Andra utgåvan 2003. 110 sidor, personregister. 110:- *

Torp och ödegårdar i Huggenäs*Gunnar Jonsson m.fl.*

86 sidor A4 100:- *

Torp och ödegårdar i Ölserud*Maj Olsson m.fl.*

58 sidor A4 60:- *

Torp i Botilsäter*Britta Johansson m.fl.*

47 sidor A4 50:- *

*Övrigt***Antavleblanketter**

A3, 6 generationer, 5-pack 15:-

Nytt från VSF 1984-1991

hel årgång 75:-

VärmlandsAnor 1992-1998

per nummer 30:- *

hel årgång 100:-

VärmlandsAnor 1999-2004

per nummer 40:- *

hel årgång 120:-

VärmlandsAnor 2005-

per nummer 45:- *

hel årgång 140:-

Släktfors kardator

Under våren 2006 kommer Genline tillsammans med Nicator Sverige AB att introducera *Släktfors kardatorn*. Denna har tagits fram i samarbete med Sveriges Släktforskarförbund för att möta de speciella behov som dagens släktforskare har. Datorn levereras startklar med grundläggande släktforskarprogram installerade tillsammans med tre års support och service från Nicator. Även ett årsabonnemang på Genline kommer att ingå i paketet. Nicator kommer i likhet med Genline att medverka som utställare vid Släktfors kardagarna på Factory Nacka Strand 12-13 augusti.

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 32 FORSHAGA

B

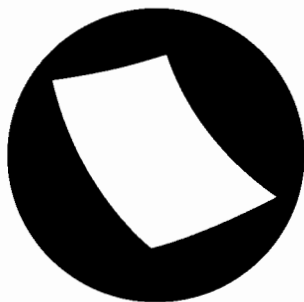
Föreningsbrev

Tryck på Knappen!

Vi behärskar det mesta.

Broschyrer, foldrar, kuvert, böcker, visitkort,
affischer, almanackor, kopiering, utställningsmaterial,
bildbearbetning, originalframställning mm.

KNAPPEN

Miljöcertifierad ISO 14001, Svanenlicensierad

Box 5115 • 650 05 Karlstad
Tel 054-85 55 00 • www.knappen.se